

novinky z radnice

mesto Trnava ■ ročník XVI ■ číslo 7/8 ■ august/september 2005

foto: E. Ursinyová

**Legendárni „chrobáci“
v historickej Trnave**

Kultúra v živote

Diskusia po zmenách na poste ministra kultúry a výzve 1 000 slov o hodnotách a kultúre naznačili širšie problémy spoločnosti. Potvrdilo sa, že najčastejšie vnímame kultúru oddelene od verejného života, alebo ju spájame iba s umením.

Umenie je síce výrazom, akosi výkladnou skriňou kultúry, no v kultúre ide o viac. V rámci rímskeho významu súvisí pojem kultúra primárne so stykom človeka s prírodou, jej kultiváciou a ochranou, ktorá umožňuje vytvoriť miesto vhodné na bývanie. K vytváraniu pozemského domova patrí aj tvorba, skutky a predmety na to slúžiace. Svoju platnosť však dosahujú až v spoločenstve s inými. Kultúra a veci verejné tak patria k sebe. Bez iných ľudí nemožno byť svojprávnym ani kultúrnym občanom, pred nimi a svetom nesieme zodpovednosť. Každý čin na verejnosti či v skrytosti hovorí o našom vzťahu k ľuďom i svetu. Hovorí teda o kultúre.

Je nemysliteľná bez širšieho porozumenia. V kultúre totiž nejde len o predstavy jednotlivcov. Naopak, vzťahuje sa k spoločnosti a svetu, ktorý pretrváva individuálne i dočasné ciele. Kultúra bola prítomná v spoločnosti ako orientovaný postoj harmonizujúci rovnováhu duchovných a hmotných hodnôt.

Ovládanie prírody bolo v súlade s touto harmóniou v službe spoločenstva.

Skúsme si v naznačenom duchu postaviť otázku, na základe čoho sa orientujeme dnes, čo je tou hodnotou, ktorá udržuje svet napriek individuálnej konečnosti? Len trh a peniaze to nemôžu byť. Stali sa síce modlou a zaklínadlom na riešenie problémov, ale v skutočnosti to tak nie je. Nemusíme sa presviedčať o tom, že namiesto atribútov kultúry – harmónie a súladu – prinášajú skôr rozpor, tak vo vnútri osobnosti, ako i v rozdelení sveta na tých, ktorí hladujú a tých, ktorí žijú v prepychu.

V tomto kontexte zisťujeme, že kultúru nemôžeme vnímať oddelene od celkového postoja k svetu a životu. Pri poctivom riešení otázky kultúry nám preto nemôže ísť v prvom rade o peniaze, ale o svet a život, ktorý pretrváva. Predpokladom pre zachovanie sveta je udržanie toho, čo bolo v živote úspešne vyskúšané. K tomu patrí aj iracionálny kultúrny fond upozorňujúci na súvislosti, ktoré nie sme schopní uchopiť rozumom. Storočia nám v tomto smere pomáhala tradícia. Jej pomoc je dnes komplikovanejšia. Jedni ju odmietli, druhí uzavreli do racionálnych a obsahom vyprázdnených fráz, iní sa na ňu iba formálne odvolávajú.

Naviac si treba uvedomiť, že s tradíciou, kultúrou i vzdelaním súvisí aj skutočnosť, že zodpovednosť za svet možno sprostredkovať za predpokladu autority tých, ktorí túto informáciu odovzdávajú. Podmienkou je symbióza skutkov a slov. Aká je realita dnešnej civilizácie, našich skutkov a myslenia, to je otázka, ktorú si musí postaviť každý sám. Ak nám vôbec na kultúre, našich deťoch a svete naozaj záleží.

Pavol TOMAŠOVIČ

Vzniklo nové trnavské komunitné centrum

Prvé pozitívne výsledky snahy zlepšiť sociálnu situáciu komunity na Coburgovej sa už prejavili

Mesto Trnava v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Trnave a Fondom sociálneho rozvoja zriadilo od 1. júna 2005 Komunitné centrum na Coburgovej ulici 26. V priestoroch mestskej ubytovne na vysunutom pracovisku Odboru sociálneho a kultúry Mestského úradu v Trnave začali pôsobiť traja noví zamestnanci mesta – jeden komunitný sociálny pracovník a dvaja asistenti komunitného sociálneho pracovníka.

Centrum funguje v rámci Programu podpory rozvoja komunitnej sociálnej práce v obciach, ktorý je zacielený prioritne na rómske komunity trpiace sociálnym vylúčením. Poslaním centra, ktorého činnosť je plánovaná do 31. decembra 2007, je integrácia cieľovej skupiny obyvateľstva na trh práce a do väčšinovej spoločnosti v rámci mesta. Z toho dôvodu traja zamestnanci komunitného centra pracujú priamo v teréne, kde sa snažia podľa možnosti okamžite predchádzať vzniku krízových situácií v rodinách a zamedziť tak nárastu sociálno-patologických javov v cieľovej skupine. Najdôležitejšou zásadou komunitného centra sa tak stalo dosiahnuť žiadané zmeny a uspokojiť špecifické potreby cieľovej skupiny v kontexte ich prirodzeného prostredia.

Komunitní pracovníci sa vo svojich činnostiach zameriavajú na zlepšenie sociálnej situácie jednotlivcov tým, že ich stimulujú v aktivite a v preberaní zodpovednosti za riešenie svojej vlastnej situácie. Ich aktivity smerujú v prvom rade k získaniu alebo obnoveniu pracovných návykov potrebných na začlenenie do pracovného procesu, k schopnosti naučiť členov komunity využívať štátne dávky a príspevky na zákonom stanovený účel, zlepšiť si osobnú hygienu, dbať o zdravotný stav, pravidelné prehliadky u lekára a očkovania a v neposlednom rade i zlepšiť dochádzku školoopovinných detí do školy. Pri týchto príležitostiach spolupracujú s rôznymi inštitúciami, školami, zdravotníckymi zariadeniami, nadáciami, charitatívnymi organizáciami, Červeným krížom a pod.

Komunitní pracovníci navštevujú vytypované rodiny priamo v ich domácnostiach a v prípade potreby konzultujú spôsob riešenia krízových situácií s prideleným koordinátorom Fondu sociálneho rozvoja, ktorý ich metodicky vedie a usmerňuje. Denodennou rutinou asistentiek komunitného sociálneho pracovníka sa stala ranná hygiena a príprava detí hlásených školami pre nedodržiavanie povinnej školskej dochádzky, a ich doprevádzanie do školských lavíc.

Za prvý mesiac fungovania komunitného centra možno už badať prvé výsledky ich snaženia. Členovia komunity pod vedením komunitného centra si vyčistili obytné priestory i okolie bytových domov na Coburgovej ulici. Založili si komunitnú radu, zloženú z jednotlivcov cieľovej skupiny, ktorá je poradným orgánom zamestnancov komunitného centra a zodpovedá za plnenie vzájomných dohôd. Obyvatelia lokality si chcú svojpomocne vybudovať detské ihrisko. Prostredníctvom komunitného pracovníka oslovili Slovenskú poštu, pretože doručovanie listových zásielok i akejkoľvek pošty do uvedenej lokality sa nerealizovalo. Obyvatelia Coburgovej ulice sa zaviazali zakúpiť si poštové schránky, riadne ich označiť a dať doručovateľovi

k dispozícii za každý obytný dom zoznam jeho obyvateľov. Doručovateľa bude pri roznášaní pošty sprevádzať asistent komunitného sociálneho pracovníka, aby spoznal uvedenú lokalitu.

Na záver možno vyjadriť len želanie, že realizovaný projekt bude slúžiť v prospech všetkých obyvateľov nášho mesta, aby nebolo v budúcnosti potrebné označovať určitú skupinu obyvateľstva v ňom žijúcu za „vylúčenú“ na jeho okraj.

Občania mesta majú možnosť obrátiť sa osobne na komunitné centrum v čase otváracích hodín, kedy je v ňom zabezpečená stála služba komunitného sociálneho pracovníka, resp. jeho asistentov. -dš-

Adresa komunitného centra: Trnava, Coburgova 26

otváracie hodiny: *streda 8.30 – 11.30 ■ 12.30 – 16.30*
pondelok 8.30 – 11.30 ■ 12.30 – 15.30 *štvrtok 8.30 – 11.30 ■ 12.30 – 15.30*
utorok 8.30 – 11.30 ■ 12.30 – 15.30 *piatok 8.30 – 11.30 ■ 12.30 – 14.00*

Telefónne číslo komunitného centra: 0911 / 697 579 (p. Šandor)

Projekt vzdelávania pracovníkov samosprávy

Projekt spolufinancovaný Európskou úniou

KVALIFIKOVANÍ ZAMESTNANCI – ZÁKLAD MODERNEJ SAMOSPRÁVY

December 2004 bol pre samosprávu mesta Trnava začiatkom implementácie projektu spolufinancovaného Európskym sociálnym fondom pod názvom Kvalifikovaní zamestnanci – základ modernej samosprávy.

Už v januári 2005 začali zamestnanci samosprávy navštevovať jednotlivé pripravované kurzy a školenia. V spolupráci s Akadémiou vzdelávania v Trnave sa mimo svojej pracovnej doby vzdelávajú v kurzoch anglického, nemeckého a francúzskeho jazyka. Majú aj možnosť zdokonaľiť sa v práci s počítačom v rámci informačných technológií. Súčasne prebiehajú aj školenia zamerané na zdokonaľovanie zamestnancov v rôznych oblastiach pôsobenia samosprávy.

Koncom marca a júna 2005 prebiehalo v zasadacej miestnosti na radnici mesta dvojdňové školenie pod názvom Jazyk, jazyková kultúra.

Začiatkom marca sa začali prvé bloky školení zamerané na výcvik komunikačných zručností a tréning manažérskych zručností pod vedením fundovaných odborníkov. Už 19. apríla sa zúčastnili vybraní zamestnanci na jednodňovom školení formou prednášky v rámci správneho práva a 12. máj bol dňom školenia zamestnancov o správe registratúrnych záznamov. Od 26. mája prebiehal tiež cyklus školení zameraný na výklad novely Zákona o ochrane osobných údajov.

Zamestnanci boli na jednotlivé školenia vytypovaní podľa oblasti ich pôsobenia na mestskom úrade. Náročnosť absolvovaných školení bola najmä v tom, že bolo nutné neohroziť chod mestského úradu a zabezpečiť aj v období školení bezproblémový výkon činností samosprávy. Harmonogram školení už pri samotnej tvorbe projektu

vychádzal z konkrétnych potrieb zamestnancov a z množstva legislatívnych zmien, kde boli školenia takéhoto druhu nutnosťou. Mesto sa preto rozhodlo do projektu zahrnúť aj školenia zamerané na výklad zákonov týkajúcich sa výkonu samosprávy v zmysle aktuálnych legislatívnych zmien.

Vďaka profesionálnemu prístupu projektového tímu a zamestnancov mesta môžeme po prvom polroku priebeh projektu hodnotiť veľmi pozitívne. Sme radi, že ohlasy zo strany zamestnancov sú zväčša kladné. Veľkému úspechu sa tešil najmä výcvik komunikačných zručností, ktorého cieľom bola aplikácia komunikačných techník.

Veríme, že školenia a kurzy spolufinancované Európskym sociálnym fondom a organizované Mestom Trnava spolu s Akadémiou vzdelávania pomôžu urobiť ďalší krok k dotvoreniu „modernej samosprávy“, ktorá bude spočívať v spokojnosti zamestnancov a predovšetkým občanov mesta Trnava. Všetci sa predsa snažíme o jediné – o kvalitný život v našej Trnave.

V súvislosti s doterajšou realizáciou projektu sme položili otázku aj odbornému garantovi, riaditeľovi Akadémie vzdelávania v Trnave doc. Dr. V. Dostálovi, CSc.:

■ V čom vidíte význam vzdelávania zamestnancov a celkový prínos projektu?

Naliehavou požiadavkou súčasnosti je celoživotné vzdelávanie poskytujúce aktuálne poznatky a zručnosti. Projekt Kvalifikovaní zamestnanci – základ modernej samosprávy svojim obsahovým zameraním reaguje na špecifické potreby vzdelávania zamestnancov MsÚ v Trnave. Prostredníctvom jednotlivých vzdelávacích modulov, výcvikov a tréningov pomáha zvyšovať ich odbornú spôsobilosť a kompetenciu tak, aby boli schopní v zmysle súčasných i perspektívnych potrieb vysoko kvalifikovane vykonávať svoje pracovno-profesionálne pozície. Je pozitívne, ako to vyplýva zo skúseností lektorov a školiteľov, že účastníkom projektu nechýba dostatočná motivácia k vlastnému vzdelávaniu. Som presvedčený o tom, že zvyšovanie vzdelanostného potenciálu zamestnancov je tou najlepšou investíciou do rozvoja ľudských zdrojov Mestského úradu v Trnave pri budovaní modernej samosprávy. -eh-

Rekonštrukcia budovy mestského úradu

Rekonštrukcia obvodového plášťa na budove Mestského úradu (MsÚ) na Trhovej ulici sa uskutoční v termíne od 5. augusta do 14. októbra. Jej cieľom je zlepšenie tepelnoizolačných vlastností budovy a vybudovanie novej elektroinštalácie kvôli neustálym výpadkom elektrickej siete. Správa mestského majetku ako investor rekonštrukcie predpokladá po jej realizácii výrazné zníženie nákladov na vykurovanie celého objektu.

Počas tohto obdobia sa budú všetky pracoviská MsÚ postupne presúvať do provizórnych priestorov a chod úradu bude mať obmedzený režim. Občania by však túto skutočnosť mali pocítiť iba minimálne, lebo priestory Kancelárie prvého kontaktu zostávajú bez zásahov.

Významnejšie obmedzenie bude až v druhej polovici mesiaca september, kedy sa predpokladá realizácia rekonštrukcie hlavného vstupu do budovy. Všetky aktuálne informácie pre občanov budú zverejňované na internetovej stránke mesta a prostredníctvom mestskej televízie. -rm-

Mesto Trnava má novú webovú stránku

Mesto Trnava pristúpilo po viac ako dvoch rokoch k redizajnu svojej webstránky a prestavbe jej aplikačnej časti na moderný redakčný systém. Jeho prvú testovaciu etapu majú možnosť návštevníci vidieť už teraz na adrese www.trnava.sk.

Stránka bola podľa obsahu rozdelená na informácie o živote mesta a informácie o správe mesta, vďaka čomu pribudla poddoména msu.trnava.sk. Tu napríklad pribudol cestovný poriadok MHD. Menšou zmenou oproti predchádzajúcej verzii stránky je aj povinná registrácia návštevníkov, ktorí sa chcú zapojiť do diskusií k zverejneným materiálom. Zámerom mesta je vybudovať komplexný informačný portál poskytujúci informácie z každej oblasti verejného života. V nasledujúcej druhej etape sa bude web rozširovať o nové služby a postupne aj o online komunikačné moduly s občanmi.

„Radi by sme sa dozvedeli, ako sa návštevníkom páči nový portál, či tam naši informácie, ktoré hľadali a ktoré informácie by im ešte mohli pomôcť. Postrehy občanov očakávame na e-mailovej adrese webmaster@trnava.sk,“ povedal vedúci odboru organizačného a vnútornej správy Mestského úradu v Trnave Mgr. Rastislav Mráz.

Staršie informácie nájdete návštevníci na pôvodnej stránke pod adresou www.trnava.sk/old. O spustení druhej etapy budeme čitateľov Noviniek z radnice i návštevníkov webovej stránky mesta včas informovať.

-redakcia-

Tri školy budú mať na jeseň novú strechu

Symbolicky s posledným zvonením školského roka sa začali na trnavských základných školách stavbárske práce. Rekonštrukcia celej strechy sa uskutočňuje na Základnej škole Kornela Mahra a rekonštrukcia strechy pavilónu A na Námestí Slovenského učeného tovaríšťa.

„V týchto dňoch bola podpísaná zmluva s dodávateľom aj na rekonštrukciu a modernizáciu školy na Spartakovskej ulici, na ktorú sme vlni získali grant z Európskej únie v grantovej schéme na budovanie školskej infraštruktúry. Uskutoční sa tu rekonštrukcia strechy, fasády, zateplenie, výmena okien a odkanalizovanie dažďových vôd zo strechy,“ povedal vedúci odboru investičnej výstavby Mestského úradu v Trnave Ing. Dušan Béreš a pokračoval: „Na Spartakovskej sme mohli teoreticky celý proces rozplánovať na dva roky. Zdalo sa nám však lepšie a možno menej únavné aj pre žiakov, snažiť sa získať také kapacity, aby sme mohli tieto práce stihnúť skôr. Žiaľ, mali sme malý časový sklz, lebo verejná súťaž trvala dlhšie ako obyčajne. Podľa pôvodného plánu mal byť dodávateľ známy už koncom apríla a práce sa mali začať aj na Spartakovskej už 1. júla. My však veríme, že aj napriek malému omeškaniu táto škola obzvlášť zažiarí v novom šate a v novej technickej kvalite.“

Na základných školách Kornela Mahra a Námestí Slovenského učeného tovaríšťa sa rekonštrukcia skončí do začiatku školského roka, rozsiahlejšie práce na Spartakovskej budú ukončené až začiatkom novembra. Na obnovu základných škôl mesto preinvestuje cez tieto školské prázdniny zhruba 30 – 40 miliónov korún. „Samozrejme, na začiat-

ku nemôžeme predvídať aké ťažkosti nás stretnú, lebo projektové podklady boli veľmi chabé. Starý stav sme nemali zdokumentovaný, museli sme zameriavať školy odznova a nemohli sme preniknúť do hĺbky jednotlivých konštrukcií. Mohlo by preto dôjsť k modifikácii niektorých technologických postupov,“ pripomenul Dušan Béreš.

Podľa jeho slov sa paradoxne prejavujú najväčšie nedostatky na školských budovách, ktoré boli postavené najneskôr, napríklad škola na Bottovej, ktorá bola postavená približne začiatkom 60. rokov, je v lepšom stave ako trnavské školy, ktoré boli postavené na konci 70. alebo na začiatku 80. rokov.

Ďalšou investíciou mesta zameranou na zlepšenie prostredia a hygienických podmienok pre deti i pedagogický personál, bude aj kompletná rekonštrukcia sociálnych zariadení v Kalokagatii – Centre voľného času na Streleckej ulici. Tu sa však začnú stavebné aktivity až v septembri, aby nebol chod centra obmedzovaný počas letných prázdnin, keď je toto centrum najviac využívané. Rekonštrukcia v Kalokagatii bude podľa doterajšieho predpokladu stáť minimálne 350 tisíc korún.

-eu-

Kalvária nadobúda dôstojnejší vzhľad

Rekonštrukcia priestorov trnavskej Kalvárie v trojuholníku tvorenom Trstínskou a Cukrovou ulicou bude pokračovať celkovou revitalizáciou tohto priestoru. Podľa slov vedúceho odboru investičnej výstavby Mestského úradu v Trnave Ing. Dušana Béreša sú v rozpočte mesta na tento rok vyčlenené finančné prostriedky na projektovú dokumentáciu prác, ktoré by mali zahŕňať výstavbu nových chodníkov, rekonštrukciu osvetlenia a najmä obnovu zelene, ktorá sa bude uskutočňovať v dlhšom časovom období. V tomto roku sa ešte preinvestuje niekoľko desiatok tisíc korún na doplnenie výsadby priamo na návrší.

foto: -db-

Do rekonštrukcie Kalvárie sa mesto pustilo už v roku 2004. Do termínu osadenia pamätnej tabule blahoslavenej sestry Zdenky, ktoré sa uskutočnilo v apríli minulého roka, bola zrealizovaná nevyhnutná úprava múrika a pôvodného zábradlia. Do konca júna sa v tomto roku podarilo dokončiť kompletnú rekonštrukciu celého zábradlia a múrika vrátane odvedenia dažďovej vody do okolitého priestoru. Dnes sa už vyníma symbolické návršie Golgoty v novom, dôstojnejšom výraze (na fotografii). Súčasnej jednoduchšiu konštrukciu zábradlia je možné časom doplniť do tvaru zhodného s pôvodným riešením.

„Mesto by privítalo, keby sa v súbehu s rekonštrukciou areálu Kalvárie podarilo vyriešiť aj rekonštrukciu kaplniek, ktoré už vyžadujú stavebno-technické zásahy, lebo ich zastrešenie sa javí ako provizórne a aj stavebná konštrukcia je narušená. Keď budeme mať hotový projekt revitalizácie Kalvárie, oslovíme vlastníka kaplniek, aby podľa možnosti spojil s nami finančné prostriedky za účelom dobrej veci,“ doplnil Ing. Béreš.

-eu-

Generálna oprava organa pokračuje

Práce na obnove historického organa Rieger Budapest, op. 1894 z roku 1912 v Dóme sv. Mikuláša pokračujú. Už v roku 2001 sa uskutočnila oprava hracieho stola, v minulom roku sa začala rekonštrukcia traktúry od hracieho stola až k vzdušniciam pre prvý manuál a pedál. Ako informoval Novinky z radnice koncertný organista a autor projektu generálnej opravy Mgr. art. Stanislav Šurin, kúpený je už nový motor a niektoré registre boli zreštaurované vo viedenskej firme Walcker, ktorá sa špecializuje na nástroje s týmto zvukovým charakterom. Osadené budú ešte pred začiatkom medzinárodného festivalu Trnavské organové dni.

V čase uzávierky tohto vydania Noviniek z radnice ešte nebol vyriešený problém dopravy nového motora organového ventilátora do veže, jeho transport na miesto pravdepodobne bude možný iba s pomocou žeriava.

Doterajší objem prác a kúpa motora boli zrealizované ešte z prostriedkov získaných z Ministerstva kultúry SR v grantovom programe Obnovme si svoj dom na rok 2004, ktoré však boli vyplatené až koncom novembra. „Požiadali sme preto o možnosť vyčerpať ich až v roku 2005,“ doplnil Stanislav Šurin, ktorý v tomto roku podal na MK SR ďalšiu žiadosť o grant na opravu organa. Sumu 150 tisíc na tento účel v tomto roku odsúhlasili aj poslanci mestského zastupiteľstva a opäť prispeje aj vlastník nástroja – Rímskokatolícky farský úrad sv. Mikuláša.

Pokiaľ by sa podarilo získať dovedna približne 800 tisíc korún, prvá generálna oprava organa od jeho vzniku v roku 1912 by mohla byť úplne ukončená. Ani za veľmi priaznivých okolností to však iste nebude skôr ako v budúcom roku. -eu-

Aj vy môžete pomôcť pri záchrane dómu

So zámerom podniknúť a zabezpečiť odborne, realizačne i finančne komplexnú obnovu Dómu sv. Mikuláša, a postupne tiež obnovu, propagáciu a využitie ďalších trnavských kultúrno-historických pamiatok, vzniklo koncom minulého roka v Trnave občianske združenie Trnavské dominanty. Jeho členmi sú nielen špecialisti v jednotlivých stavebných odboroch, historici, pamiatkari, reštaurátori, ale i osobnosti činné v iných oblastiach a nechýbajú medzi nimi ani členovia mestskej samosprávy.

Prvým impulzom bolo extrémne zavlhnutie Dómu sv. Mikuláša, kvôli ktorému sa viacerí zakladajúci členovia spomínaného občianskeho združenia už v roku 2003 rozhodli uchádzať o finančné prostriedky na odstránenie jeho príčin a sanáciu múrov prostredníctvom projektov na Ministerstve kultúry SR v programe Obnovme si svoj dom a v grantovom programe Mesta Trnava. Ich projekty boli úspešné, svoj diel finančných prostriedkov pridal aj Rímskokatolícky farský úrad sv. Mikuláša.

Už pri realizácii minuloročného objemu prác a reštaurátorskou i pamiatkarskou prieskumom sa ukázalo, že Dóm sv. Mikuláša potrebuje nevyhnutne nielen odstránenie zavlhnutia, ale aj rozsiahlu rekonštrukciu interiérov i exteriérov počnúc základmi a končiac vežami, z ktorých najmä južná je v havarijnom stave (podrobnejšie sme opísali situáciu v júlovom vydaní Noviniek z radnice). Cieľom občianskeho združenia Trnavské dominanty je zabezpečiť na tento účel finančné prostriedky

a prípravné, projektové i dodávateľské práce. Ďalšie projekty boli už adresované ministerstvu kultúry, ministerstvu financií i Mestu Trnava, ktoré v rámci svojho grantového programu na tento rok vyčlenilo na obnovu dómu 250 tisíc korún.

Ukončené je už vyčistenie južnej veže, kde sa časom nahromadilo približne štyri a pol tony vtáčieho trusu. Po následnom posúdení stavu krovu špecialistom na krovy a veže sakrálnych stavieb Ing. Vladimírom Kohútom bude navrhnutý konkrétny postup ďalších prác na jej záchranu. Rovnako ako v minulosti, keď pomoc pri výstavbe, výzdobe alebo prestavbe tohto vzácneho kostola nebola pre obyvateľov nášho mesta iba otázkou kresťanskej viery, ale aj zdravého lokálpatriotizmu a hrdosť, i dnes budú vítané akékoľvek, hoci aj drobné dary Trnavčanov na obnovu Dómu sv. Mikuláša. Číslo účtu, na ktorý môžete prispieť aj vy: Trnavské dominanty 7739166/1200. -eu-

Mesto Trnava rozhodlo o udelení dotácií

Poslanci mestského zastupiteľstva rozhodli na svojom 16. riadnom zasadnutí 26. júna o poskytnutí dotácií z grantového programu mesta.

Možnosť vzniku grantového programu na podporu rôznych aktivít a projektov sa viaže na zmenu spoločenských pomerov, ktorú definoval v roku 1990 aj zákon o obecnom zriadení povinností obcí a miest. Na ich plnenie získavajú samosprávy financie prostredníctvom legislatívne stanovených podmienok. Tvoria ich miestne dane, poplatky a vlastné príjmy – transfery, granty a príspevky. Napriek tomu, že príjem obcí a miest nie je vzhľadom na rozsah decentralizácie dostatočný, časť samospráv financuje aj aktivity nad rámec svojich kompetencií a z nich vyplývajúcich povinností. Patrí medzi ne i mesto Trnava, ktoré od vzniku samosprávy podporuje oblasti dotýkajúce sa kvality života.

Mládež a šport

Najvyššia suma je každoročne už niekoľko rokov venovaná aktivitám podporujúcim mládež a šport. Len na prevádzku jednotlivých športových zariadení vyčlenilo mesto v minulom roku niečo cez 36 miliónov korún. Vďaka týmto priamym a nepriamym dotáciám sú poplatky za používanie športovísk pre Trnavčanov i športovcov na úrovni 10 až 50 percent (podľa typu prevádzky, hodiny a účelu používania) skutočných nákladov. Samospráva podporila v tomto roku aj prvotligový futbalový klub Spartak Trnava sumou 700 tisíc korún na rekonštrukciu štadióna. Zároveň prispieva cez dotácie aj jednotlivým športovým klubom a na mládežnícke aktivity. Medzi najväčšie patrí napríklad príspevok na Memoriál Ivana Hudeca – 160 tisíc korún, či na Grand Prix Tirnavia – 110 tisíc korún.

Zdravotníctvo a charita

Druhou oblasťou, do ktorej mesto dotačne prispieva nad rámec stanovených povinností, je zdravotníctvo, pomoc telesne postihnutým a charita. Významnou mierou s cieľom zachovať tieto zariadenia podporuje polikliniky na Mozartovej a na sídlisku Družba. Okrem zaplatenia dlhových týchto objektov každoročne prispieva na obe zariadenia ďalšími finančnými prostriedkami. Popri kapitalizačných výdavkoch, ktoré sa formálne neevidujú ako dotácia, možno za príspevok mesta považovať dohodnuté nájomné v budove, ktoré je pre zdravotníkov nižšie ako komerčné. Zároveň bolo v tomto roku

Na margo

Trnava má kvôli svojej polohe a bohatej kultúrnej i duchovnej tradícii perspektívu do budúcnosti. Vďaka mnohým podnikom, podnikateľom a organizáciám sa ukazuje, že dokážeme zasťrešiť občianske aktivity a spojiť silu aj investície pre spoločný cieľ. Je ním Trnava, domov pre všetkých obyvateľov, domov, v ktorom sa navzájom ctíme, vytvárame priestor pre rast a v ťažkých chvíľach sa dokážeme aj podržať. Z tohto dôvodu vznikla aj nadácia Trnava Trnavčanom. No tvorba domova je nemysliteľná bez konkrétnych ľudí, ich ochoty pomôcť a spraviť niečo nad rámec vlastného egoizmu. Takýchto ľudí je v Trnave dostatok. Treba veriť, že sa nepostavia proti sebe kvôli straníckym záujmom, ohraničeným názorom vytrhnutým zo súvislostí či individuálnym predstavám. Aj kvôli tomu je dôležité, aby sme náš život v meste vnímali nie izolovane, ale v kontinuite dejín s cieľom posunúť vlastným životom štafetu mladej generácii.

zatiaľ schválených pre telesne postihnutých z dotácii mesta 187 500 korún, na hospic Svetlo 500 tisíc korún a na ďalšie charitatívne aktivity 181 tisíc korún.

Kultúrne aktivity

Významnou mierou financuje mesto Trnava aj kultúrne aktivity, ktoré organizujú iné subjekty. V tomto roku sa ich poslanci rozhodli podporiť sumou 1 milión 610 tisíc korún. Týmto krokmi vytvárajú dlhodobu priestor pre záujmovú-umeleckú činnosť, existenciu speváckych zborov, Trnavského komorného orchestra, podporu podujatí ako napríklad Trienále plagátu Trnava, festival gospelovej hudby Lumen, divadelných zoskupení, a podobne.

Školstvo a vzdelávanie

Ďalšou oblasťou, ktorú samospráva dotačne podporuje, je školstvo a vzdelávanie. Po prechode kompetencií v problematike základného školstva sa okrem výdavkov na obnovu budov vo výške 80 miliónov korún (v období štyroch rokov) pridávajú každoročne aj dotácie na rôzne vzdelávacie projekty. V tomto roku sa na ne vyčlenilo 400 tisíc korún. Ďalších 155 000Sk získali projekty zaoberajúce sa ekológiou a životným prostredím.

Kultúrne dedičstvo a turistický ruch

Nezanedbateľnou mierou vytvára mesto Trnava aj podhubie pre rozvoj turistického ruchu. Financuje nielen vlastné programy (obnovu pamiatok vo vlastníctve mesta, ponuky pre turistov, propagačné materiály...), ale prispieva aj na obnovu ďalších kultúrnych pamiatok. K najnavštevovanejším patria hlavne sakrálné budovy, ktoré vyhľadáva viac ako 90 percent turistov. Keďže ide o budovy v rámci mestskej pamiatkovej rezervácie, ktorých hodnota sa len ťažko dá vyčíslieť iba peniazmi, mesto každoročne mesto prispieva aj na ich rekonštrukciu – v tomto roku sumou takmer 1 milión 200 tisíc korún. Mesto pri rozhodovaní o udelení príspevku na rekonštrukciu berie do úvahy nielen atraktivnosť týchto objektov v rámci turistického ruchu, ale aj fakt, že sú súčasťou nášho kultúrneho dedičstva, našim spoločným duchovným vlastníctvom, ktoré svojím významom ďaleko presahuje hranice Trnavy. Na súčasnom stave sakrálnych a iných pamiatok sa nielen v Trnave v mnohých prípadoch tvrdo podpísali desaťročia socializmu a ani v súčasnosti ich obnova nie je možná bez združenia finančných prostriedkov zo strany vlastníkov, obcí a miest, grantov ministerstva kultúry, z eurofondov, ale i pomoci sponzorov a drobných darcov. Napokon, nejde o nič nové – veď podobné príklady solidarity, keď šlo o vec nás všetkých, sú známe aj z histórie Trnavy.

-pt, eu-

Na hospic prispeli aj lekári z Aesculapu

Jednu tretinu zo svojho finančného zisku za rok 2004 venovali nešťátni lekári z družstva Aesculap v Mestskej poliklinike trnavskej neziskovej organizácii Svetlo. Suma vo výške 60 tisíc korún je určená na začatie rekonštrukčných prác priestorov budúceho hospica Svetlo a opatrovateľskej služby v Kláštore rehole menších bratov františkánov v Trnave.

Na rekonštrukciu a vybavenie jeho priestorov chce n. o. Svetlo získavať finančné prostriedky z eurofondov, na základe uzatvorenej zmluvy o partnerstve bude poskytovať pomoc aj Mesto Trnava, ktoré už schválilo v tomto roku na tento účel sumu 500 tisíc korún. Počíta sa však aj s pomocou ďalších darcov, bez ktorých sa nezaobíde zriadenie a činnosť žiadneho hospica nielen na Slovensku, ale i v zahraničí. Iniciatíva družstva Aesculap sa tak priradila k prvým radostne vítaným lastovičkám darcovstva.

„Naša motivácia poskytnúť pomoc hospicu je jednoduchá – ide o myšlienku, ktorá je lekárom veľmi blízka. Všetkým zdravotníkom je úplne jasné, že hospicová starostlivosť je nevyhnutná, môžu ju potrebovať aj naši pacienti a nie je vylúčené, že raz ju budeme potrebovať aj my sami. Štátne financovanie na tento účel nestačí, preto sa treba snažiť pomáhať, kde sa dá,“ stručne a jasne zdôvodnil rozhodnutie družstva Aesculap jeho predseda MUDr. Gabriel Pavelek a dodal: „Ďalšou alternatívou pomoci zo strany družstva Aesculap môže byť odborná pomoc našich členov v čase, keď už bude hospic v prevádzke.“

Podľa slov členky správnej rady n. o. Svetlo Mgr. Anny Suchoňovej sumou 50 tisíc korún prispeli aj Slovenské elektrárne a približne 100 tisíc sa doteraz vyzbieralo od drobných darcov. Veľmi pekným príkladom darcovstva boli aj prvé Trnavské záhradné slávnosti organizované Mestom Trnava v spolupráci so Západoslovenským múzeom, kde sa formou dobrovoľného vstupného na koncerty vyzbieralo pre hospic 9 749 korún. „Všetkým doterajším darcom by sme radi aj touto cestou vyjadřili úprimnú vďaku. Zároveň dúfame, že sa k nim čoskoro pridajú aj ďalší,“ povedala Anna Suchoňová.

-eu-

Zopár krokov po trnavskej vínnej ceste

Nemá síce ešte toľko kilometrov ako malokarpatská, ale v ostatných rokoch si vytvorila celkom zreteľné obrysy. Vedie už nielen cez vinotéku Dobrý pocit na pešej zóne v Trnave, ale dokáže nás zaviesť až za kaplnku sv. Jána Nepomuckého na Orešiansku cestu do nových priestorov firmy Mrva & Stanko.

Tá napríklad na nedávnom IX. ročníku Salóna vín – Agrovíno 2005, považovaného za vinárske majstrovstvo Slovenska, získala dva najvyššie tituly – šampióna bielych suchých vín a cenu za najlepšiu kolekciu vín. Bolo potom príjemné vychutnať si v noblesnom prostredí hotela Carlton Sauvignon výber z hrozna 2004, Ryzling rýnsky, výber z hrozna 2004, či Cabernet sauvignon, neskorý zber 2003. Chutili však aj ďalší ocenení reprezentanti našich domácich vínnych pivníc, Tramín červený a Alibernet s dobre známou domovskou značkou Dobrý pocit Trnava. V tomto prípade to bolo ocenenie nielen produktu, ale celej, v dobrom slova osvetovej činnosti, ktorá sa tu už niekoľko rokov deje. Získané meno i vybudovaná pozícia umožňuje vinotéke nielen pozvať si

a predstaviť zaujímavých výrobcov s ich produktmi, ale sama so svojim zákaznickým zázémím začína byť objektom záujmu distribútorov vína z lukratívnych vínnych oblastí aj ďaleko mimo Slovenska.

Na už publicisticky hodnotený „súboj“ Alibernetov nadväzovala prezentácia vín zo svetovo uznávanej vinárskej krajiny, z Chile. Vinice Segú z údolia Maule v oblasti Caliboro, ležiace 300 kilometrov južne od Santiaga, to je 190 hektárov viniča s trojštvrťinovým zastúpením červených odrôd. Už na prvý pohľad výrazné iné podmienky, než sú naše domáce, napríklad malokarpatské. O iných odrodách – Merlot a najmä Cerigan či Carmère – či špecifickom spôsobe spracovávania a najmä zretia ani nehovoriac. Na druhej strane bolo zaujímavé porovnávať, ako chutí chilský Riesling, Sauvignon, Chardonnay (aj v barikovom podaní), Cabernet Sauvignon..., dozvedieť sa čo to o „tajomstvách“ etikiet. A keďže tajomstvá sú od toho, aby sa prezrádzali, tak Reserva napríklad značí, že červené víno zrelo v dubovom, tzv. barikovom sude, kde môže byť od 6 až do 48 mesiacov. Stretnutie s čílskym vínom bolo nielen príjemné, ale v mnohom objavné. V novosti zatiaľ nepoznaných chutí, no aj v poznaní, že i doma by sme mohli byť prorokmi.

To sa ukázalo pri jednom z ďalších stretnutí, pri prezentácii vín z modrokamenského vinohradníckeho rajónu, konkrétne produktu spoločnosti Agro-Movino Veľký Krtíš. Ten, kto mal v chuťových bunkách ešte uložené čínske červené vína, musel priznať, že tu prezentované červené vína (ročník 2003) boli napospol veľmi pekné a zaujímavé. Dominovalo im najmä Svätovavrinské, v jednom prípade výber z hrozna a v druhom neskorý zber. Nezahanbili sa však ani biele vína, kde najmä Tramín červený (ten aj s perspektívou ďalšieho zretia v sude) a Sauvignon, neskorý zber od Ipla, degustovať bolo zážitkom. Ba dobré meno podporili dokonca aj obe prezentované zmesky (cuvée), biela i červené. Takže, kto chce, ten aj pri skôr klasickej technológii dokáže urobiť špičkové víno.

Aj preto značný záujem pútala prezentácia vín z krajiny, kde je neoddeliteľnou súčasťou gastronómie – z Francúzska. V konečnom dôsledku splnila očakávanie a rozšírila vinárske poznatky. Pretože, priznajme si, je to najmä cena, ktorá nám nateraz bráni ich bližšie „preskúmanie“. Keďže krédom francúzsko-česko-belgického enológa pána Hynka Vicha, ktorý prezentáciu viedol, je veta „poslaním vína je vyvolávať radosť“, prišli si na svoje vlastne všetky zmysly. Každé víno bolo prezentované ako súčasť gastronomického reťazca, teda aj s radou, k čomu ho podávať. Územie Francúzska nemožno porovnávať so Slovenskom, keď najmä fakt, že sa tam pestuje vinič a dorába víno už tisíc rokov, viedol k inej forme vinárskeho života, než u nás. Forme, ktorá sa nielen z historických dôvodov nezmení, a ktorú jednoducho musíme rešpektovať. Takže stodvadsaťminútová prezentácia iba naznačila, akým fenoménom je francúzske víno. Mnohé však vysvetlila, objasnila a názorne demonštrovala. Výber vzoriek bol zameraný tak, aby obsiahol čo najviac vinársku mapu Francúzska v charakteristických podobách: na začiatok to bolo burgundské biele Aligoté 2004, za ktorým nasledovalo „obyčajné“ krajové Chardonnay 2003 z južného Francúzska, aby prišlo k slovu najmä z literatúry známe Chablis 2003. Z červených Beaujolais 2003 (to sa evidentne odlišovalo od predávaného ako nuovo), Pinot Noir 2002 (naš dobre známy Ruland modrý), či ako mladé víno prezentované Chateau Fillon 2001 (na svojom vrchole bude v roku 2012) z kraja Bordeaux, odkiaľ pochádzalo aj Chateau Cadillac Branda 2000 a vrchol – Haut Medoc Chateau Soundars 2000. Paletu impresionistu, ktorú ťažko opísať, pripomínali predkladané vína, preto bolo potrebné v Dobrom pocite byť.

Edo KRIŠTOFOVIČ

Jarmok slovenskej zručnosti a tradícií

Prid'te ochutnať chlieb, ktorý upečú pred vašimi očami z čerstvej, ručne zomletej múky

Až tristodeväťdesiatšesť predajných miest bude vytvorených na tohtoročnom Tradičnom trnavskom jarmoku, ktorý sa uskutoční v dňoch od 9. do 11. septembra. Je známe, že patrí k najväčším komerčným podujatiam tohto druhu na Slovensku a jeho príťažlivosť aj v tomto roku potvrdzuje veľký záujem o účasť zo strany predajcov, ktorý pretrváva aj po 31. máji, kedy bolo ukončené prijímanie žiadostí. Podľa slov pracovníka odboru komunálnych služieb Mestského úradu v Trnave Jána Hasenoviča však ani prívlastok „tradičný“ v názve trnavského jarmoku nie je iba prázdne slovo, lebo priestor venovaný tradičným remeslám bude opäť porovnateľný s jarmokmi, ktoré sa na remeselné tradície špecializujú.

Jeho slová potvrdzuje aj pracovníčka odboru územného rozvoja a plánovania Ing. arch. Eva Hulmanová: „Na jarmok do Trnavy príde približne sto päť remeselníkov a budú medzi nimi aj takí, ktorých tu uvidíme po prvý raz. Zaujímavou novinkou bude pečenie chleba z čerstvej ručne zomletej celozrnej múky priamo pred očami návštevníkov jarmoku. Ďalšou exkluzívnou novinkou bude ručné šitie historickej obuvi.“

Chýbať tu nebudú mnohé ďalšie remeslá, napríklad vytáčanie drevených výrobkov na sústruhu, výroba sviečok zo včelieho vosku, razenie mincí, výroba ručného papiera, textilné bábiky, výroba historických replík nožov, výroba fujár a iných ľudových nástrojov, maľba na úžitkové predmety, maľba na sklo, tkanie na tkáčskych stavoch, obrazy, výroba dožinkových vencov, odlievanie cínových vojačikov, umeleckí kováci, keramikári, košíkari, drotári, čipkari, výrobky zo slamy a šúpolia a iné. Po prvý raz sa na jarmoku objaví vypichovaná keramika zo Siladič a mnohých iste zaujme aj vyšívanie na koži a výroba ľudových kožuštek z Detvy. Ukážky výroby vína, ktorá má silnú tradíciu priamo v Trnave, sa tento rok presunú z Hviezdoslavovej ulice pred radnicu. Široké spektrum jarmočnej ponuky doplní bohatý kultúrno-zábavný program. (na strane 34) *-eu-*

Dobrovoľníci deťom na Trojičnom námestí

Niekoľko dní pred koncom školského roka sa na Trojičnom námestí v Trnave uskutočnilo netradičné podujatie pre deti pod názvom Dobrovoľníci deťom. Jeho organizáciu zabezpečovalo Mesto Trnava v spolupráci s Mestskou radou mládeže v Trnave, Mestskou televíziou Trnava a ďalšími partnermi.

V rámci celodenného programu boli na námestí rozmiestnené stánky, v ktorých prezentovalo svoju činnosť štrnásť dobrovoľníckych mládežníckych združení z Trnavy a okolia a nechýbali tu ani nespočetné športové, kultúrne a zábavné aktivity. Cieľom podujatia bola prezentácia celoročnej činnosti občianskych združení detí a mládeže s možnosťou prihlásiť sa do niektorých záujmových útvarov, prípadne využiť last minute ponuku na letné tábory a výlety. Najdôležitejšie však bolo predstavenie možností pre pozitívne trávenie voľného času detí formou najrôznejších tradičných či netradičných aktivít. Na námestí bol umiestnený veľký nafukovací stan, indiánske típi, skautská podsada, stolový futbal, minigolf, ping-pong, streetball a najmenšie deti sa mohli povoziť na živom poníkovi. Celá akcia bola sprevádzaná bohatým kultúrnym programom detí.

O tom, že dobrovoľníctvo, teda ochota pracovať nezištné pre dobro druhých, ešte z našej mládeže nevymizlo, svedčí fakt, že celé podujatie pripravovalo a celodenne zabezpečovalo okolo stosedemdesiat dobrovoľníkov – animátorov. *-rm-*

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy august 2005

1. 8. 1810 ► V Trnave umrel ostrihomský kanonik a titulárny biskup Ján Nepomuk ARADY, člen Slovenského učeného tovarišstva a jeho mecén (195. výročie).

1. 8. 1905 ► V Trstenej na Orave sa narodil básnik, spisovateľ a redaktor literárnych časopisov Rudolf DILONG, člen františkánskej rehole, ktorý študoval v Trnave. Zomrel v emigrácii v USA (100. výročie).

2. 8. 1930 ► V Trnave sa začali trojdňové oslavy 60. výročia Spolku sv. Vojtecha, počas ktorých bola na budove jezuitského kláštora odhalená pamätná tabuľa bývalému správcovi SSV, básnikovi a publicistovi Andrejovi KUBINOVÍ a na starom cintoríne pomník čestnému predsedovi SSV Richardovi OSVALDOVI (75. výročie).

5. 8. 1845 ► Trnavou sa prehnala silná víchrica, ktorá spôsobila veľké škody a z vrcholca mestskej veže zhodila dvojmetrovú sochu Panny Márie (155. výročie).

5. 8. 1860 ► V Trnave sa narodil učiteľ, zberateľ slovenských ľudových piesní a publicista Ľudovít GERYK (145. výročie).

9. 8. 1905 ► V Gajaroch sa narodil spisovateľ, básnik a prekladateľ Štefan GRÁF, ktorý dlhé roky pôsobil v Trnave ako vedúci nakladateľstva SSV (100. výročie).

13. 8. 1740 ► V Rakúsku sa narodil prírodovedec a pedagóg Matúš PANKL, profesor Trnavskej univerzity a neskôr aj Kráľovskej akadémie v Trnave, autor učebníc fyziky a poľnohospodárstva (265. výročie).

13. 8. 1900 ► V Trnave umrel učiteľ, publicista a osvetový pracovník Ján KOVÁČIK, člen výboru SSV (105. výročie).

13. 8. 1925 ► V Krivanoch sa narodil historik, prekladateľ, publicista a kňaz Milan ĎURICA, univerzitný profesor pôsobiaci v Taliansku a predseda Slovenského ústavu v Ríme, ktorý študoval v Trnave (80. narodeniny).

15. 8. 1850 ► V Trnave umrel cirkevný hodnostár a bernolákovský buditel Jozef TRAJČÍK, člen Slovenského učeného tovarišstva (155. výročie).

19. 8. 1830 ► Do Trnavy prišiel rakúsky cestovateľ Jozef Adalbert KRICKEL, ktorý svoju dvojdňovú návštevu neskôr opísal vo svojej knihe *Wanderung von Wien über Presburg und Tyrnau* (175. výročie).

19. 8. 1900 ► V Trnave bola založená Mestská plynáreň (105. výročie).

22. 8. 1680 ► V Trnave umrel Štefan GLAVAČ, profesor a dekan Trnavskej univerzity chorvátskeho pôvodu, autor mapy Chorvátska a Slavónska (325. výročie).

24. 8. 1695 ► Narodil sa pedagóg Ladislav PÉČI, profesor matematiky a filozofie na univerzite v Trnave, kde aj umrel (310. výročie).

26. 8. 1920 ► Vo Zvončine sa narodil William SCHIFFER, sochár, výtvarník a medailér pôsobiaci v Paríži, čestný občan mesta Trnavy (85. narodeniny).

30. 8. 1790 ► Vo Viedni umrel bývalý profesor jazykov na Trnavskej univerzite, prekladateľ a biskup Jozef WINTERL (215. výročie).

(P.R.)

Voľakedajší organisti Dómu sv. Mikuláša Niekoľko mien mužov, ktorí tu hrali na organ už v 16. storočí

Dejiny Trnavy (1988, s. 351) spomínajú niektoré deje k organu s organistom. V roku 1510 bol postavený v Dóme sv. Mikuláša organ a v roku 1519 sa spomína i organista, ale bez mena.

Načrel som do knihy účtov Dómu sv. Mikuláša, kde som našiel niekoľko mien. Uvádzam ich v chronologickom poradí, i keď nie sú všetky roky zaznamenané:

V rokoch 1540 – 1546 Maximilián, v roku 1548 Ján (Johannes). Po roku 1549 znovu Maximilián, pravdepodobne až do roku 1560 – 1561. Od roku 1562 magister Vavrinec, od roku 1565 magister Ján. V rokoch 1584 – 1586 Krištof a od roku 1591 Jozef. Pri každom mene nie sú uvedené všetky roky.

Myslím si, že aj týchto niekoľko mien nám doplní menoslov organistov 16. storočia.

Niekoľko slov o organároch a ich menách

V druhej polovici 16. storočia organár M. Burian z Kremnice staval a opravoval organy. V súvislosti s jeho menom sa spomínajú organy v Ostrihome, Hronskom Beňadiku, Nitre, Vacove, aj v Trnave.

V 17. storočí stavali a opravovali organy v banskej Bystrici v tzv. Slovenskom kostole (vtedy kostol evanjelický a. v.) organisti z Trnavy. V rokoch 1655 – 1656 sa spomína Johannes Payr (*orgona csinalo, organifex in Regia Lib. Civ. Tyrnaviensis*). V roku 1656 zas *organifex Tyrnaviensis* Marek Deml. Samuel Inquilinus, ktorý býval v I. štvrti Trnavy, opravoval organy v roku 1674.

I keď nie sú tieto dáta úplné a iste sa nájdu aj ďalšie mená trnavských organárov, možno aj tieto mená prispejú k lepšiemu poznaniu.

V rukopisnej knihe Krestansko-katolicke pobozne Pisne, ktoré napísal W Podoli 1846 Jan Janda, organista Podoli, je rukopisný záznam *Misureczt Bela Orgonamivesz Nagy-Szombat*. Kniha je v Knížnici bratislavskej univerzity (sign.: MS 1100). H.R.

Sté jubileum básnika Rudolfa Dilonga

Známy básnik, románopisec i cestovateľ, katechéta a kazateľ Rudolf Alfonz Dilong, ktorého storočnicu narodenia si pripomíname, pôsobil aj v našom meste.

Narodil sa 1. augusta 1905 v Trstenej, kde vychodil aj nižšie triedy strednej školy – gymnázia. Vyššie triedy ukončil v Trnave. Ako pätnásťročný 27. augusta 1920 vstúpil do rádu sv. Františka a prijal rehoľné meno Rudolf.

Po ukončení teologických štúdií v Žiline bol vysvätený na kňaza 29. júna 1929. Pôsobil ako kazateľ a katechéta v Kremnici.

V rokoch 1932 – 1934 vyučoval katechizmus na trnavskej Kopánke. V tom čase vznikla aj jeho skladba pre chlapcov – Kopánčanov My sme chlapci z Execíra – chlapci sme veselí...

Jeho ďalšími pôsobiskami boli Nitra, Malacky, Skalica. Od roku 1943 bol vojenským duchovným a v roku 1945 emigroval do západného Nemecka, odtiaľ do Ríma a v roku 1948 do Argentíny, kde bol duchovným Slovákov – krajanov. Od roku 1965 bol trvale u františkánov v Pittsburgu (USA).

Už ako klerik Rudolf Dilong začal písať básne. Neskôr bol členom katolíckej modernej združenej okolo časopisu Postup (od roku 1931), kde uverejňoval tiež svoje básne. V rokoch 1938 – 1944 vyšlo 23 jeho prác: básne, romány, drámy u rôznych vydavateľov v Bratislave, Trnave, Modre, Skalici.

Svoje príspevky, najmä básne, mal uverejnené aj v časopisoch Serafínsky svet, Slovenské pohľady, Elán, Kultúry, Pero, Prameň, Smer, Nové slovo, Postup, atď. Istý čas bol redaktorom Serafínskeho sveta, v rokoch 1933 – 1934 redigoval literárny mesačník Postup a v rokoch 1939 – 1940 Nové slovo.

V roku 1936 dostal literárnu cenu Tomáša Baťu, v roku 1938 Národnú cenu generála M. R. Štefánika.

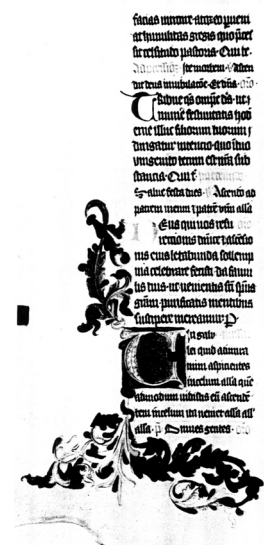
V exile písal básne, romány, lyrické prózy, aforizmy a epigramy, modlitby a nedelné úvahy, cestopisné črty, legendy, úvahy a myšlienky. Od roku 1979 redigoval Listy sv. Františka. Prispieval do mnohých novín a časopisov nielen básňami a lyrickou prózou, ale aj mnohými úvahami. Viac ako 40 jeho prác dokumentuje rozhladenosť i bohatú tvorbu. Viaceré jeho básne boli preložené do španielčiny, francúzštiny, angličtiny a poštiny.

V roku 1975 mu Slovensko-americké kultúrne stredisko v New Yorku udelilo literárnu cenu Múza Tatier, Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme pamätnú medailu Bene morenti laurea a Svetový kongres Slovákov v roku 1978 mu odovzdal záslužnú medailu.

Náš veľký básnik zomrel 81-ročný 7. apríla 1986 v Pittsburgu. Večná mu pamäť v národe!
M. HRADNÝ

Skriptor a iluminátor Michal z Trnavy

Z kódexu Michala z Trnavy z roku 1403.

Medzi významné osobnosti pochádzajúce z Trnavy patrí aj Michal, ktorý v rokoch 1381 – 1403 bol kanonikom bratislavskej kolegiálnej kapituly sv. Martina, a od roku 1390 aj mestským farárom Bratislavy.

Michal z Trnavy patrí medzi popredných skriptorov a iluminátorov. Prepísal a miniatúrami ozdobil dva bratislavské misály, ktoré pôvodne boli v knižnici bratislavskej kapituly.

Žiaľ, druhý misál je dnes neznámy. V misáloch si zaznačil aj svoje meno, v prvom *Michaelis de Tyrnauiā*, v druhom *Michael de Tyrnstain*.

Bratislavský misál písaný na pergamene mal pôvodne 310 fólií. Podstatná časť rukopisnej práce *Liber Missalis de tempore et de sanctis* je od roku 1813 v Krajinskej knižnici v Budapešti (sign. Cod.lat.216). Fragментy z misálu 10 + 7 fólií sú v Múzeu mesta Bratislava (sign.: EC lad. 2/34).

V kalendárnej časti misála sú okrem iných svätcov aj sv. Ondrej – Svorád a Beňadik. Tu je zaznačené aj meno *Iste liber est completus per manus domini Michaelis de Tyrnauiā Canonici Posoniensis, ad laudem Dei omnipotentis sub anno Domini 1403*.
Cenné rukopisné práce skriptora Michala z Trnavy cituje naša i zahraničná literatúra.
H.R.

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy september 2005

1. 9. 1715 ► Vo Svinici sa narodil fyzik, filozof a pedagóg Andrej JASLINSKÝ, absolvent Trnavskej univerzity, jej neskorší profesor a posledný rektor (290. výročie).

5. 9. 1755 ► V Trnave umrel spisovateľ, prekladateľ a kňaz Ján Krstiteľ VRABLANSKÝ, autor práce o zhubnej cholere v Trnave a o slovenských termálnych kúpeľoch (250. výročie).

8. 9. 1875 ► Klampiarsky majiteľ a staviteľ veží Anton Freiberg z Mattersdorfu so svojimi dvomi pomocníkmi ukončil opravu mestskej veže v Trnave, ktorú roku 1845 poškodila veľká víchrica (130. výročie).

9. 9. 1980 – V Bratislave umrel maliar, reštaurátor a scénický výtvarník Jozef VECSEI, ktorý v rokoch 1960 – 65 pôsobil v Krajo vom divadle v Trnave (25. výročie).

10. 9. 1770 ► V Trnave vyšla latinská rezolúcia Norma studiorum..., ktorá obsahovala základné zásady reformy Trnavskej univerzity (235. výročie).

11. 9. 1645 ► V Rakúsku umrel gróf Mikuláš ESTERHÁZY (pochovaný je v Trnave), uhorský palatín, krajinský hodnostár a protiturecký bojovník, ktorý ako spolupracovník Petra Pázmáňa sa významne pričínal o založenie Trnavskej univerzity a dal postaviť univerzitný kostol (360. výročie).

13. 9. 1995 ► V Trnave na budove Spolku sv. Vojtecha bola slávnostne odhalená pamätná tabuľa Andrejovi RADLINSKÉMU (10. výročie).

14. 9. 1870 ► V Trnave sa uskutočnilo zakladajúce zhromaždenie Spolku sv. Vojtecha (135. výročie).

15. 9. 1935 ► V Trnave bolo slávnostne otvorené Múzeum F. R. OSVALDA (70. výročie).

18. 9. 1915 ► V Suchoj nad Parnou sa narodil prekladateľ, redaktor a odborný publicista Blahoslav HEČKO (90. výročie).

24. 9. 1890 ► V Revúcej sa narodil armádny generál a veliteľ povstaleckej armády v SNP Rudolf VIEST, ktorý v rokoch 1930 – 31 pôsobil v Trnave ako veliteľ 23. pešieho pluku (115. výročie).

25. 9. 1775 ► Za trnavského mešťana prijali lekárnik Leopolda SCHROTTENBACHA, zlepšovateľa spôsobu výroby kyseliny sírovej (230. výročie).

26. 9. 1865 ► V Šaštíne sa narodil botanik, propagátor moderného poľnohospodárstva a cirkevný hodnostár Karol NEČESÁLEK, podpredseda a čestný predseda SSV v Trnave (140. výročie).

27. 9. 1925 ► V Trnave sa uskutočnilo slávnostné otvorenie Mestskej sporiteľne (80. výročie).

28. 9. 1920 ► V Hlohovci sa narodila Valéria BETÁKOVÁ, učiteľka, pedagogička a odborná publicistka, ktorá v rokoch 1961-78 pôsobila na PdFUK v Trnave (85. výročie).

29. 9. 1920 ► V Bučanoch sa narodil herec, spevák a rozhlasový hlásateľ Michal BELÁK, absolvent trnavského gymnázia (85. výročie).

30. 9. 1845 ► V Liptovskej Lúžnej sa narodil národný buditeľ a publicista Franko VESELOVSKÝ, ktorý pôsobil ako advokát, riaditeľ Ľudovej banky a funkcionár SSV v Trnave, kde aj umrel (160. výročie).

30. 9. 1930 ► V Trnave sa narodil biochemik, mikrobiológ a vynálezca Ľudovít DROBNICA (75. výročie).

(P.R.)

Legendárni „chrobáci“ konečne v Trnave!

Vyššia moc v piatok 1. júla dôkladne zaliala prvý večer Trnavských záhradných slávností v záhrade Západoslovenského múzea, a my dnes môžeme s potešením konštatovať, že sa nám krásne ujali. Nie však kvôli výdatnému dažďu, ale vďaka invencii organizátorov, ktorí vsadili na tie najstiejšie karty: skvelú muziku 60. rokov 20. storočia a na mladú generáciu.

Tento letný festival totiž nepatrí iba hudbe, ale aj mladým ľuďom z Trnavskej univerzity a Univerzity sv. Cyrila a Metoda, resp. prezentácii ich výtvarnej a filmovej tvorby. V historickej záhrade bývalého Kláštora klarisiek sa miešali mladí ľudia so živými „pamätníkmi“ čias, keď sa rodila tá najlepšia muzika posledného polstoročia. Dýchla na nás atmosféra rokov, keď pre mnohých bola práve táto hudba vnútorným sprievodcom na zakázanej ceste k slobode. Nevanula z nej však nostalgia, lebo dodnes nič nestratili zo svojej sviežosti trnavskí Breakers, stále je ľahákom slovenská hudobná legenda Marián Varga, ktorý koncertoval spoločne s Moyzesovým kvartetom, a možno ešte viac ako kedysi je teraz pre mladých zaujímavý aj Laco Lučenič.

Absolútna bomba boli v sobotu piesne najlepšej hudobnej skupiny 20. storočia Beatles v podaní česko-slovenského zoskupenia Brouci (foto na obálke), ktorým robil príjemného predskokana Trnavský komorný orchester. Upokojujúca a dôstojná bodka za festivalom, ktorý má všetky predpoklady stať sa stálicou na nebi trnavského kultúrno-spoločenského diania, dal na tretí deň v nedeľu Slovenský komorný orchester Bohdana Warchala so Štyrmi ročnými obdobiami od A. Vivaldiho.

-eu-

Trnavská špecialita: JAZZYk na mokro

foto: -eu-

Dažďom požehnaný bol aj druhý júlový hudobný festival Trnavský JAZZYk, ktorý v dňoch od 22. do 24. júla na nádvorí Domu hudby Mikuláša Schneidera Trnavského ukázal mnohé tváre džezu. Po bezchybnom nástupe nultého ročníka na scénu v minulom roku boli všetci prívrženci tohto druhu hudby zvedaví, aký bude ten tohtoročný prvý. Odpoveď je jednoduchá: ako inak, prvý bol zase najlepší.

Nič na tom nemôže zmeniť ani fakt, že druhý festivalový večer po slovenských ľudových piesňach v džezovej podobe a neodolateľnom podaní Zuzany Mojžišovej (na fotografii) so sprievodcom tria Pacora sa nekompromisne rozpršalo. Publikum sa však nerozprchlo, lebo nikto sa nechcel dobrovoľne vzdať dlho očakávanej festivalovej maškrtky v podobe koncertu Jiřího Stivína, flautistu a hráča na všetky možné i nemožné nástroje, skladateľa, autora hudby v mnohých filmoch, a vôbec jednej z najväčších osobností česko-slovenskej džezovej a rockovej hudobnej scény. Pod holým nebom bolo priveľa vody, tak sa koncert v bezprostrednejšom prostredí bez ozvučenia uskutočnil v priestoroch kaviarne. Všetci boli spokojní, žiaľili len tí, ktorí sa dnu nezmestili...

Možno je niekomu čudné, prečo si milovníci džezu pochutnali aj na „JAZZYku na mokro“. Jedno z vysvetlení je ukryté v unikátnom filmovom zázname z 1. džezového festivalu pod holým nebom v histórii – New Port v USA, ktorého premietanie bolo sú-

časťou nášho festivalu. Z legendárnych hudobníkov a rovnako aj z publika na New Porte vyžarovalo obrovské potešenie z hudby, absolútna uvoľnenosť, bezprostrednosť. A o to nám ide aj na trnavských hudobných festivaloch v zmysle známeho výroku geniálneho amerického hráča na rezofonickú gitaru, mnohonásobného hosťa na Dobrofeste a milovníka hudby a Trnavy Boba Brozmana: „Hudba je život.“

Ak je v nej kus srdca, výborne znie hoci aj na ulici – a tak to bolo hneď prvý deň festivalu, keď pred Domom hudby pozývali dnu prostredníctvom blues členovia trnavskej skupiny Bonzo & Resonators. Príjemný džez znel aj neskôr na nádvorí, kde po Jozef Pauly Ensemble z Belgicka vystúpili Jana Orlická a Vlado Vizár Jazz kvintet, osvedčení džezoví „klasici“ Traditional Club a napokon Zuzana Suchánková & Band. Posledný večer už „tradične“ patrilo niečomu ľahšiemu, ale zároveň mierne pikantnému – pesničkám z obdobia Rakúsko-Uhorska v podaní takmer autentického Jozefa Švejka a Oficiárskej kapely.

-eu-

V skratke

OTVÁRAJTE SA, TRNAVSKÉ BRÁNY

Jedným z dôkazov, že v hudobnej dramaturgii Trnavského kultúrneho leta sa počíta s poslucháčmi a divákmi najrôznejšieho vkusu a záujmov, je aj medzinárodný festival folklórnych súborov Trnavská brána, ktorého 4. ročník sa uskutoční od 19. do 21. augusta. Jeho zvláštnosťou je v porovnaní s inými festivalmi skutočnosť, že pestrá paleta krojov, ľudových tancov i muziky v podaní dvadsiatich dvoch súborov zo Slovenska, Českej republiky, Maďarska, Poľska a Lotyšska sa rozprestrie priamo v historickom centre kráľovského mesta Trnava, kde na tri dni symbolicky prevezme vládu folklór. Spolu s hudobníkmi, tanečníkmi i spevákmi prídu opäť aj ľudoví remeselníci, ktorí budú priamo pred očami divákov predvádzať svoje majstrovstvo. Kto má obe ruky ľavé, nemusí hneď smútiť, lebo každého bez rozdielu iste poteší pohľad na krojovaný sprievod všetkých súborov na Hlavnej ulici, ktorý už tradične patrí k najatraktívnejším momentom festivalu. A jeho vrcholom bude 20. augusta o 20.30 h program vojenského folklórneho súboru Jánošík s názvom Husári inšpirovaný protitureckým odbojom v 17. a 18. storočí – večný príbeh lásky spájajúci charakterovo rozdielne prostredia regrútov a husárov, obyčajného ľudu i šľachty...

(podrobný program festivalu na strane 37)

BLÍŽIA SA TRNAVSKÉ ORGANOVÉ DNI

Pre najnáročnejších poslucháčov klasickej hudby je už deväť rokov korunou Trnavského kultúrneho leta medzinárodný organový festival Trnavské organové dni, ktorého jubilejný desiaty ročník sa začne 28. augusta o 20.00 h v Dóme sv. Mikuláša. Veríme, že jednému z najmilovanejších slovenských hercov a recitátorov Ladislavovi Chudíkovi dovoľí zdravotný stav uskutočniť plánované vystúpenie na tomto koncerte, ktorý by sa tak aj vďaka jeho majstrovstvu stal veľkolepým úvodom pásma večerov organovej hudby so záverom až 7. októbra. Po veľkom úspechu minuloročného záverečného koncertu sa v tento deň opäť stretnú trnavskí spevácky zbor Tirnavia, orchester barokovej hudby Solamente naturali s dirigentom Branislavom Kostkom, na hoboju bude hrať dominik Melichárek a na organ zakladateľ festivalu Trnavčan Stanislav Šurin. Svojím spôsobom bude zaujímavý každý koncert festivalu, na ktorom sa postupne predstavia špičkoví organisti z Českej republiky, Francúzska, Rakúska, Slovenska, Maďarska a USA. Kuriozitou, ktorú by si nemali nechať ujsť milovníci hudobných improvizácií, budú 9. septembra v Ružindole a 11. septembra v Dóme sv. Mikuláša koncerty Manfreda Tauscha z Grazu, ktorý bude improvizovať aj na témy zadané publikom.

(podrobný program festivalu na strane 33)

Prechádzka po letných výstavách v Trnave Galéria Jána Koniarka a múzeum vystavujú domácich výtvarníkov

Jarmila Čihánková – Výber z tvorby

je názov výstavy, ktorá je od 1. júla do 28. augusta 2005 otvorená v priestoroch Kopplovho kaštieľa v Galérii Jána Koniarka. Výstava sa koná pri príležitosti krásnych 80. narodenín autorky žijúcej a stále tvoriacej v neďalekých Smoleniciach.

Jarmila Čihánková sa v priebehu takmer polstoročia činnosti zapísala do povedomia verejnosti ako maliarka, kresliarka, grafička, autorka priestorových objektov a od polovice 60. rokov minulého storočia zasiahla významným spôsobom aj do textilnej tvorby: netkanej tapisérie (art protis a jej technologických odvodnení) a klasicky tkanej tapisérie. Do jej tvorivého profilu treba zahrnúť aj pedagogickú činnosť na ŠUP v Bratislave a Katedre scénografie VŠMU v Bratislave.

Výstava Jarmily Čihánkovej v Galérii Jána Koniarka v Trnave umožňuje po dlhšej dobe predstaviť viaceré aj menej známe polohy tvorby tejto výtvarníčky (kresba, maľba, grafika, textilná dekoratívna tvorba) vo výbere kurátorky Luby Belohradskej. Dielo autorky, ktorá sa spolupodieľala na založení slovenskej sekcie Klubu konkretistov a prispela k rozšíreniu geometrického výtvarného jazyka do textilnej tvorby, je vystavené v origináloch a vďaka občianskemu združeniu And Gallery aj prostredníctvom tlači z diazitivov a fotografií dnes už neexistujúcich diel. Prínos tvorby Jarmily Čihánkovej doteraz nebol v celoslovenskom výtvarnom kontexte dostatočne zhodnotený. Súčasná výstava organizovaná v spolupráci so Slovenskou sporiteľňou, a. s., prináša prvý reprezentatívny Výber z tvorby Jarmily Čihánkovej.

Po ukončení štúdií v 50. rokoch minulého storočia sa Jarmila Čihánková venovala karikatúre, politickej kresbe i voľnej grafike. Na prelome 50. a 60. rokov sa do popredia jej tvorivých záujmov dostala maľba v tzv. Skupine 4. Skupina 4 bolo vôbec prvé ženské zoskupenie na slovenskej výtvarnej scéne, v ktorej figurovali štyri spolužiačky, ktoré sa pokúsili vo svojej tvorbe ignorovať pokyny a normy socialistického realizmu: Oľga Bartošíková, Jarmila Čihánková, Tamara Klimová a Viera Kraicová.

Jarmila Čihánková patrí aj k protagonistom neokonštruktivistických tendencií v slovenskej výtvarnej tvorbe, ktoré sa utvárali pred polovicou 60. rokov – je jednou zo zakladateľských členiek Klubu konkretistov na Slovensku a svoje geometricko-reduktívne cítenie aplikovala tvorivým spôsobom aj v textilnom umení – art protisoch. Vrcholný úspech dosiahla svojou 10 dielnou Veľkou stavebnicou (prostredím – „environmentom“) vystavenou na 5. medzinárodnom bienále tapisérie vo švajčiarskom Lausanne v roku 1971. Striedanie jednoduchých geometrických tvarov, zmysel pre rytmus kompozície a živá farebnosť jej obrazov a textilných diel naznačujú, že sa v nich autorka inšpirovala bohatou ornamentikou ľudového výtvarného prejavu.

SOCHA/OBJEKT – Salón výtvarníkov Trnavského kraja

je v druhom výstavnom priestore GJK, v Synagóge – Centre súčasného umenia na Halenárskej ulici v Trnave. Ako už názov prezrádza, ide o kolektívnu výstavu, ktorú organizovala Galéria Jána Koniarka v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom v Trnave a Záhorskou galériou v Senici. Vernisáž sa uskutočnila 28. júna a výstava potrvá do 26. augusta.

Salón predstavuje šestnásť výtvarníkov, ktorí sú buď rodiskom alebo bydliskom spojením s okolím Trnavy a Senice. Šestnásť výtvarníkov s rôznymi pohľadmi na svet, rôzneho generačného zaradenia, pohlavia či vzdelania. Šestnásť žijúcich výtvarníkov, ktorí tvoria umenie trojrozmerné, v sochách a objektoch z rôznych materiálov: Miloš Balgavý, Trnava; Jozef Barinka, Bratislava; Andrej Csillag, Šaľa; Dušan Grečner, Bratislava; Anton Hanzalík, Holíč; Katarína Horváthová-Pripková, Dobrá Voda; Lubomír Jakubčík, Piešťany; Samuel Juriš, Trnava; Miroslav Korčák, Skalica; Ivan Kybast, Praha; Ján Maca, Senica; Marcel Málik, Trnava; Jozef Sušienka, Hlohovec; Róbert Szegényi, Trnava; Klaudia Šimuničová-Kafúnová, Cífer; Marcel Taranda, Skalica. V jednom priestore študenti a ich profesori, estetika 60. rokov i súčasnosti...

Tak by sa dalo v skratke opísať akési náhodné zoskupenie diel (ich množstvo, výber aj doba vzniku bola v rézii prihlásených autorov) prezentovaných a možno aj trochu stratených v silnom výstavnom priestore trnavskej synagógy. Za konanie tohto salónu vo veľkej miere zodpovedá kultúrny odbor Trnavského samosprávneho kraja v Trnave, pod ktorého financovanie galéria spadá a ktorého predstaviteľia chceli týmto spôsobom znovu vrátiť Galériu Jána Koniarka domácim tvorcom. Paradoxom je, že zároveň sa táto výstava stala v trnavskej výtvarnej obci veľmi diskutovaným fenoménom, hlavne v otázke vhodnosti takéhoto podujatia na pôde inštitúcie úspešne sa profilujúcej v oblasti organizovania výstav súčasného umenia európskeho významu. Do akej miery je toto podujatie záslužné, nakoľko oň okrem výtvarníkov prejaví záujem aj verejnosť, a aj to, či takáto výstava nespadá viac do kompetencie osvetového strediska, ukáže čas i výsledok spomenutých diskusií. Zatiaľ si však môžu návštevníci salónu pozrieť a posúdiť...

3. ročník výstavy Annual/Andual

A pre tých, ktorí by chceli spoznať aj iných domácich tvorcov, otvorilo združenie výtvarníkov And Gallery 7. júla o 17. hodine svoj v poradí už tretí členský salón nazvaný Annual/Andual v Západoslovenskom múzeu v Trnave. Zúčastňuje sa ho s dielami vytvorenými za posledné dva roky (teda od predchádzajúcej výstavy) jedenásť výtvarníkov pochádzajúcich striktne z trnavského regiónu. Kurátorkou tohto ročníka, tak ako aj dvoch predchádzajúcich, je Simona Jurčová. Výstava potrvá do 15. septembra 2005.

Občianske združenie And Gallery spája výtvarníkov zaoberajúcich sa abstraktnými tendenciami „na ploche“ – v maľbe, kresbe, koláži a fotografii. Ako vo svojom príhovore na vernisáži povedal jeden z vystavujúcich členov združenia – Miloš Prekop – nízky spoločenský dopyt po umení spôsobuje, že umelci zamestnávajú každodennými povinnosťami menej tvoria, čo sa odráža aj v počte vystavených diel. Preto treba poďakovať zúčastneným autorom, že si dokážu nájsť čas na výtvarné sebavyjadrenie,

a vďaka aj Západoslovenskému múzeu, ktoré im umožnilo prezentovať svoju tvorbu, teda dvadsaťštyri diel ignorujúcich suchopárnu realitu, hľadajúcich niečo vo vlastnom vnútri, niečo za zrkadlom.

Vystavené diela možno súhrnne označiť za akési osobné mytológie, niekedy intuitívne sebaodhaľujúce, inokedy viac zabiehajúce do štylizácie, symboliky – ako v tvorbe Miloša Prekopa a Romana Pavloviča. Nájdeme tu tvorbu blízku surrealizmu v kolážach Petra Voleka a fotografii Pavla Pechu zo známeho a divácky obľúbeného cyklu *Moje intuitívne divadlo*.

Za abstrakciou nehodno hľadať čosi konkrétne, aj tak sa však nevyhneme odhaľovaniu štruktúr a materiálov vo „zväčšeninách“ Dana Mištinu a svetiel reklám i ohňov v tvorbe Eugena Blaškoviča a Ivany Labudíkovej. Pohladením pre dušu je jemná pastelová fantázia Jany Semianovej i cyklus štyroch poetických fotografií Pavla Bohunického. Diela Moniky Boledovičovej zas návštevníkov zaujmú akousi adaptáciou totemov i írskoho pletencového ornamentu.

Zaujímavým zjavom svedčiacim o tom, že diela *Annual/Andualu* sú naozaj rôznorodé, je zjav talentovaného 21-ročného Miloša Vanča, ktorého môžeme nazvať aj „trnavským Rothkom“. Možno je medveďou službou niečiu tvorbu už v mladom veku „zaškatuľkovať“ takýmto spôsobom, lebo vývoj výtvarníka nemusí vôbec zodpovedať prvým kritikám, preto zvlášť pripomíname, že reflektujeme len diela vystavené na tohtoročnom salóne, ktoré sú svojou čistotou tvarov, narábaním so štetcom a hrou farieb blízke geometrickej abstrakcii amerického umelca svetového mena Marka Rothka.

Miroslava KURACINOVÁ-VALOVÁ, foto: -eu, archív GJK-

Dejiny Spolku svätého Vojtecha

Fidei et scientiae – Viere a vede je heslo celoslovenskej inštitúcie, ktorá v septembri, osláví svoje už 135. narodeniny. Pri tejto príležitosti sa do rúk čitateľov dostáva kniha *Dejiny Spolku svätého Vojtecha* od bývalého riaditeľa SSV PhDr. Štefana Hanakoviča, ktorý vo svojej historickej práci vychádzal zo všetkých prístupných archívnych dokumentov a príslušnej literatúry, ako aj vlastnej skúsenosti najmä z ostatného desaťročia a prejavenej schopnosti na vysokej odbornej úrovni. Cestu tejto knihe otvára riaditeľ SSV Mons. Vendelín Pleva týmito slovami: „Dejiny Spolku svätého Vojtecha nám chcú ukázať, aká to bola cesta. Že bola kľukatá, hrboľatá, plná nástrah, ale aj tvorivá a radostná. Jej pekné i tienisté stránky nám však dokazujú, že toto dielo nie je iba ľudské... To, že dnes tu je, môžeme pokojne nazvať Božím zázrakom. Náš Pán nám dokazuje, že pôsobí v tomto svete prostredníctvom slabých ľudí aj napriek ich biede. Úžasný pohľad je na desiatky miliónov učebníc, Biblií, kalendárov, liturgických kníh, pápežských dokumentov, spevníkov, románov, básní, ale aj novín a časopisov, jednoducho literatúry, z ktorej duchovne žijú Slováci už 135 rokov. A to napriek všetkým udalostiam, ktoré musel Spolok prežiť.“

Knižnú novinku možno považovať za veľký prínos na poli histórie, kultúry ale aj teológie. Štúdia bude prínosom aj pre širokú čitateľskú verejnosť.

Anna ČIČMANCOVÁ

Slovenský biblista don Jozef Heriban

Na tradičných Trnavských dňoch lásky, pokoja a porozumenia v roku 1999 bol vzácnym hosťom prof. Dr. Jozef Heriban, profesor biblických vied na Pápežskej saleziánskej univerzite v Ríme, rodák zo Šelpíc. Maturoval na Biskupskom gymnáziu v Trnave, v roku 1943 vstúpil do saleziánskeho noviciátu v Hronskom sv. Beňadiku a o rok zložil prvé rehoľné sľuby. Neskôr pokračoval v štúdiách v Saleziánskom pedagogickom študentáte v Trnave. Po známej „barbarskej noci“ za dramatických okolností prekročil hranice Česko-Slovenska. V Turíne dokončil štúdiá a 1. novembra 1950 zložil doživotné rehoľné sľuby. Sviatosť kňazstva prijal v Turíne 1. júla 1955. Po ukončení biblického štúdia ho rehoľní predstavení poslali do Japonska.

Ako je známe, tam, kde sú saleziáni, je veselo a spieva sa. Živým dôkazom uvedeného je don Heriban. Počas návštevy Trnavy mu z tváre neschádzal milý úsmev a ochotne vypočul každého známeho i neznámeho, ktorý ho oslovil. Jeho príchod predchádzala zvesť o speváckom umení, ktoré získal u staršieho spolubrata dona Jozefa Strečanského. Návštevníci divadla si okrem vzácných slov mohli vypočuť japonskú pieseň *Sakura, sakura* a *Horela lipka, horela* v japončine. Don Heriban ovláda viac ako desať jazykov a medzi nimi aj japončinu.

Nedávno sa z vystúpenia v Japonsku vrátil folklórny súbor so stredného Slovenska. Vedúci súboru v Slovenskom rozhlase spomínal, s akým nadšením ich vítali japonskí diváci. Nechápal však, prečo si žiadali práve pieseň *Horela lipka, horela*, ktorú nemali na repertoári. Narýchlo ju nacvičili a ešte väčšie bolo ich prekvapenie, keď sa diváci k nim pridali. Dnes už vedúci súboru možno vie, že Japoncov naučil spievať túto pieseň misionár don Jozef Heriban.

V Japonsku pôsobil dve desaťročia. Učil na rôznych školách, medzi inými aj ako docent exegézy Nového zákona na teologickej fakulte Sophia University v Tokiu patriacej jezuitom. Je to jedna z najznámejších japonských súkromných univerzít uznávaných štátom. Pôsobil aj v mnohých iných krajinách Európy a sveta. V roku 1976 sa vrátil do Talianska, stále pôsobí na Pápežskej saleziánskej univerzite v Ríme a je riadnym profesorom novozákonnej exegézy, biblickej teológie a biblickej gréčtiny. Publikáčna činnosť v rôznych rečiach, včítane japončiny, je skutočne veľmi rozsiahla a jeho meno je známe aj na medzinárodnom fóre.

V roku 1978 mu rozhodnutie vtedajšieho rektora Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme Dominika Hrušovského umožnilo venovať sa príprave najpotrebnejších kníh z odboru biblických vied pre Slovensko. V roku 1986 Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme vydal Bibliografickú príručku pre štúdiu sv. písma a v roku 1991 Príručný lexikón biblických vied, všetko z pera dona Jozefa Heribana. V tomto roku univerzitné vydavateľstvo LAS v Ríme uviedlo na medzinárodný trh odbornej literatúry jeho 1495-stránkové dielo *Dizionario terminologico-concettuale di Scienze bibliche e ausiliarie*. Ako píše Milan S. Ďurica v *Kultúre* 12/2005, v podstate je to taliansky pre-

klad slovenského Príručného lexikónu biblických diel, ale v novom, ešte prehľadnejšom usporiadaní a s obsahom obohateným o početné upresnenia a rozšírenia hesiel.

Je veľmi potešiteľné, že dielo tohto významného slovenského biblistu vzbudilo vo vedeckom svete nebývalý záujem. Obdobné diela sú väčšinou spracované kolektívnym autorom. A ako ďalej píše Milan. S. Durica, profesor Pápežského biblického inštitútu, medzinárodne kvótovaný biblista Jean-Noël Aletti zo Spoločnosti Ježišovej vo svojom preslove k talianskemu vydaniu vyslovuje nielen svoje vysoké hodnotenie tohto diela, ale aj želanie, aby sa našiel vydavateľ za Atlantickým oceánom, ktorý by ho sprístupnil záujemcom v najrozšírenejšom svetovom jazyku.

Dúfame, že sa don Jozef Heriban neurazí, keď prezradíme, že nedávno oslávil svoje osemdesiate narodeniny a v lete sa chystá osláviť 50. výročie kňazskej vysviacky. Na tohtoročných Trnavských dňoch lásky, pokoja a porozumenia sa zo zdravotných dôvodov nemôže zúčastniť, a preto aj touto cestou mu prajeme veľa zdravia a Božieho požehnanie pre jeho ďalšie publikačné práce, i na poli duchovnom, aby aj naďalej mohol šíriť dobré meno Slovenska v zahraničí.

Margita KÁNIKOVÁ, foto: archív SSV

Michal Lošonský – Ako splašený kôň

Hľadanie domova charakterizuje knihu Michala Želiara Lošonského Každý pošiel svojou stranou, ktorú vydal Klub priateľov Trnavy v roku 2003. V tejto dobe sa pripravuje do tlače jeho ďalšie literárne dielo, ktoré počas septembrového stretnutia priateľov Trnavy uzrie svetlo sveta.

Za seba môžem povedať, že rozhodne stojí za prečítanie. Odpovedám tak na autorovu otázku Stálo to za to?, ktorú si kladie v závere knihy.

Hľadanie harmónie ducha, domova a samého seba je najzákladnejším prúdom, ktorý preteká každým z nás. Text knihy je ako špongia nasiaknutý touto spodnou vodou, smútkom a radosťou života, samotou a ľudskosťou, existenčným hľadaním vlastnej i národnej identity. V kročení do tohto jazera života môže pozorný čitateľ v sebe odkrývať nánosy povrchných slov, za ktoré sme zatlačili najzákladnejšie otázky existencie. Objavuje sa oživujúci prúd, ktorý presakuje každým príbehom knihy a otvára priestor pre pochopenie vlastnej rieky i spoluzodpovednosti za život a svet. Umožňuje tým každému z nás obnoviť a prinavrátiť činom i mysleniu širší zmysel. To je príležitosť nielen deklarovať, ale v živote uskutočňovať návrat na cestu kontinuity našej spoločnosti. Veď skúsenosti, ktoré sa pretavili medzi ľuďmi a potvrdili schopnosť udržať a rozvíjať život, sa stali nosnými piliermi pre každú civilizáciu.

Michal Želiar Lošonský svojím typickým láskavým slovom túto skúsenosť podáva prostredníctvom konkrétnych príbehov, bez teoretizovania a moralizovania. Podstatu výpovede oslobodzuje od zbytočného balastu a ponúka knižku, ktorú počas niekoľkých večerov prečítate s vnútorným pôžitkom. Sviatočno, ktoré zostane vo vás, má však šancu pretrvať oveľa dlhšie. Asi by som klamal, či skĺzol do povrchnej reklamy, ak by som tvrdil, že natrvalo. Takú silu totiž už dnes nemá bez vlastnej otvorenosti žiadna kniha ani autorita. Mediálna doba nás zaplavila takým prúdom slov a informácií, že bez osobnej snahy hľadať v duši priestor pre harmóniu to nepôjde. Vzácné knihy, osobnosti a zázraky prírody sú podnetmi, ktoré majú silu vyvolať v ľuďoch rezonancie presahujúce bežné potreby dňa či túžby po zisku. Potvrdzujú, že autentický život spojený s námahou a hľadaním vnútorného pokoja stojí za to. Kniha M. Lošonského patrí k takýmto výpovediam.

Pavol TOMAŠOVIČ

Studený náhrobný kameň v Belgicku

Donedávna slovenská kultúrna verejnosť nevedela o saleziánovi, hudobníkovi a misionárovi donovi Jozefovi Strečanskom takmer nič. Istý prelom nastal v roku 2000, keď si v rodných špačinciach a v Trnave, kde pôsobil ako stredoškolský profesor na Biskupskom gymnáziu, pripomenuli 90. výročie jeho narodenia a 15. výročie smrti. V rodisku a v Trnave mu boli odhalené pamätné tabule a Trnava mu udelila čestné občianstvo in memoriam.

Po piatich rokoch si znova pripomíname tohto vzácneho kňaza a človeka vydaním knihy spomienok zahraničných Slovákov pod názvom Kňaz s harmonikou. I keď Úrad vlády, generálny sekretariát pre zahraničie, nepovažoval za potrebné tento projekt podporiť, vďaka domácim aj zahraničným sponzorom kniha v tomto čase práve vychádza. Autorom myšlienky bol prof. Jozef Heriban, ktorý už

v minulosti navrhol zozbierať materiál o živote a činnosti saleziánov v exile. Medzi nimi vyzdvihol hlavne osobnosti, ktoré svojou kňazskou a sociálnou prácou pomáhali slovenským utečencom a menovite vyzdvihol dona Jozefa Strečanského.

Myšlienky sa ujali manželia Sládkovičovci žijúci v Nemecku a oslovili mnohých, ktorí nezabúdajú na slová vďaky. Jeho farníci z celej Európy poslali mnoho kratších, ale aj obsirnejších spomienok s jediným ústredným bodom – veľkou láskou a vďakou k ich duchovnému pastierovi. Pretože aj dobré myšlienky sa neviditeľnými cestami šíria veľmi rýchlo, zbieranie spomienok nie je, na rozdiel od knihy, uzavreté. Stále prichádzajú nové spomienky, materiály.

Knihu redakčne spracoval kolektív vydavateľstva Hnutia kresťanských pedagógov Slovenska pod vedením Mgr. Evy Drobnej, ktorý mal skutočne neľahkú úlohu. Z pôvodných päťsto strán kniha obsahuje dvestodesať, fotografie a prílohy. Záujemcovia si budú môcť prečítať skrátené spomienky tridsiatich dvoch autorov zo zahraničia, trinástich zo Slovenska a dvoch z Čiech. Donovi Strečanskému sa podarilo za dramatických okolností utiecť do zahraničia. Nezabúdaj však na svojich bratov a sestry, ktorí trpeli v komunistických žalároch. Posielal im nielen duchovnú, ale aj materiálnu pomoc. Svedectvom sú mnohé ďakovné listy, napríklad aj od Jána Hlúbika, ktorý bol väznený v Moravci. Čitatelia si budú môcť prečítať aj myšlienky a ukážky duchovných cvičení otca Jozefa Strečanského, ktorého hlavne žiaci jeho ústavu v Belgicku nazývali don Felix.

Zaujímavé je aj svedectvo o pôsobení Slovenskej katolíckej misie v Nemecku, ktorá v roku 2003 oslávila 50. výročie založenia. Oslavám dodal neobyčajnú dôstojnosť otec biskup František Rábek. Nesplnili sa obavy, že misia odchodom jej zakladateľa dona Strečanského a jeho nasledovníkov zanikne. Činnosť misie pokračuje, samozrejme s inými zámermi ako boli v čase totality.

Dôkazom toho, že aj osoba duchovného stavu môže mať zmysel pre humor, sú jeho veselé príhody a žarty. Pri mene dona Jozefa Strečanského nemožno nespomenúť zbor Trnavských saleziánskych speváčikov, ktorí boli v svojej dobe najlepší na Slovensku. Známy zbor Cantica nova sa hlási ako ich nástupca. V Katolíckych novinách z roku 1941 muzikológ píše: „Klasickú polyfóniu začali pestovať v značnej miere a sústavne chlapci – speváci trnavských saleziánov pod vedením horlivého zbormajstra prof. Jozefa Strečanského. Ich čin v zborovom speve na Slovensku je vôbec činom priekopníckym a zasluhuje tú najväčšiu pozornosť.“

V knihe je poukázané aj našu zlú vlastnosť, zabúdanie na slovo ďakujem. Nevzťahuje sa to na autorov príspevkov a mnohých, ktorí prispeli povzbudivým slovom, radou a nezištnou pomocou. Odchodom dona Strečanského Slovensko stratilo vynikajúceho kňaza, pedagóga, hudobníka a organizátora práce s mládežou. Veľa získali slovenskí emigranti, hlavne mládež, ktorú vyhľadával v utečeneckých táboroch a zabezpečoval materiálne aj duchovne. Pri viacerých stretnutiach v cudzine, hlavne s členmi rôznych speváckych zborov, pri odchode smutne zanôtil: „Kamaráti moji, tu ma nenechajte, v tom trnavskom háji, tam ma pochovajte.“

Miesto jeho posledného odpočinku je na saleziánskom cintoríne v Grand-Halleux (Belgické Ardény), ktorý sa stal priam pútnickým miestom jeho osirelých farníkov. Helena Betz-Štrekárová z Nemecka napísala, že sa azda jej spomienkami podarí prispieť k tomu, aby zostalo viac, než studený náhrobný kameň v Belgicku. Možno sa raz aj jeho telo vráti do slovenskej zeme. Jeho duch tu už pôsobí.

Slávnostná prezentácia knihy bude v rámci Trnavských dní lásky, pokoja a porozumenia vo štvrtok 15. septembra 2005 o 18 hodine v Dome hudby Mikuláša Schneidera Trnavského.

Margita KÁNIKOVÁ, foto: archív SSV

Prichádza trnavský Don Quichotte

Prednádávaním vznikol v Trnave nový časopis so zaujímavým názvom Don Quichotte. Čosi o jeho obsahovej orientácii predznačuje už jeho podtitul: Konzervatívny hlas z Trnavy. O zámeroch jeho zakladateľov sme sa zhovárali so šéfredaktorom časopisu Branislavom Jágrom.

■ Aký charakter má nový trnavský Don Quichotte?

Je to konzervatívny dvojmesačník určený najmä pre študentov vysokých škôl, ale nielen pre nich. Jeho cieľom je pravidelne prinášať neliberálny a nesocialistický pohľad na spoločenské dianie na Slovensku a v zahraničí. Časopis prináša na šiestnástich stranách články z oblasti domácej a zahraničnej politiky, kultúry, filozofie a jedna dvojstrana je vyhradená daniu v Európskej únii. Nechýbajú tiež rozhovory s významnými osobnosťami spoločenského života a humorná kritika súčasných pomerov v rubrike Podivuhodné príhody Sancha Panzu.

■ Čo vás priviedlo k nápadu založiť tento časopis?

Bola to jednoznačne nespokojnosť s obsahovou ponukou slovenských médií. Náš čitateľ má popri bulvári k dispozícii pomerne široký výber tlačovín ľavicovo – liberálnej orientácie, pokiaľ sa však rozhodne siahnuť po alternatívnom pohľade na svet, jeho

možnosti sú značne obmedzené. Takmer všetky mienkotvorné médiá na Slovensku sú pod vplyvom predstaviteľov už spomenutého myšlienkového smeru, ktorí názory konzervatívne uvažujúcich autorov zväčša ignorujú. Popri nich neexistuje relevantné médium, v ktorom by dostal priateľ aj pohľad „z druhej strany“. Nazdávame sa, že táto situácia nie je dobrá, lebo to značne deformuje diskusiu o závažných spoločenských problémoch. Úlohou Dona Quichottea je teda aspoň čiastočne vyvažovať tú záplavu ľavicovo-liberálnych postojov, ktoré sa na nás valia zo všetkých strán.

■ Spomenuli ste, že Don Quichotte chce osloviť najmä študentov vysokých škôl. Kde sa s ním môžu stretnúť?

Časopis distribuujeme prostredníctvom našich kolportérov na vysokých školách a univerzitách na Slovensku, ale v obmedzenom množstve aj vo Viedni, Prahe a Brne, kde sú pomerne početné komunity slovenských vysokoškolákov. Perspektívnym cieľom redakcie je trvalá dostupnosť Dona Quichottea na všetkých VŠ a univerzitách na Slovensku. Časopis je, aj vďaka finančnej podpore Mesta Trnava, pre všetkých študentov k dispozícii zdarma.

■ Budú sa k nemu môcť dostať aj ľudia, ktorí nie sú študentmi?

Samozrejme, uvedomujeme si, že potrebu siahnuť po alternatívnom pohľade na svet cítia aj ľudia, ktorí už nesedia v školských laviciach. Záujemcovia o časopis majú možnosť zakúpiť si ho v kníhkupectve Dobrá kniha v Trnave, alebo si ho predplatiť, a tým si zabezpečiť jeho pravidelnú dodávku priamo do svojej schránky.

Blížšie informácie o časopise je možné získať na internetovej adrese www.donquichotte.sk, alebo na e-mailovej adrese: donquichotte@azet.sk.

-redakcia-

Slnečný deň malých trnavských čitateľov

Deň pred koncom školského roka vyšli malí čitatelia Knihnice Juraja Fándlyho v Trnave do ulíc, aby v sprievode masiek, v ktorom nechýbal ani Peter Pan či Čaruška, potešili Trnavčanov i „mimotrnavčanov“. Ich cieľom bolo Trojičné námestie, kde sa 29. júna uskutočnilo štvorhodinové zábavné podujatie spojené so slávnostným vyhodnotením veľkej čitateľskej súťaže pod názvom Prichádzame z rozprávky.

Bohatý program otvorila bábkoherečka z Bratislavy Nela Dušová s Mravoučnými príbehmi tetky Betky, v ktorých sa samozrejme spomínala i knižnica a čítareň. Predstaviť sa prišiel aj nový kamarát časopis Zvonček. Pretože má len niekoľko týždňov, porozprávať o ňom prišla spisovateľka a redaktorka Danuša Dragulová – Faktorová. Spisovateľka Danica Pauličková predstavila deťom svoju najnovšiu knihu Kto je na svete najmoc-

foto: -fjn-

nejší, ktorú nielen napísala, ale i ilustrovala. V polovici programu oslávil okrúhle 10. narodeniny knižničný časopis Čaruška. V tento slávnostný okamih nemohol chýbať ani spisovateľ a zároveň „krstný otec“ časopisu Čaruška Ján Navrátil, ale aj ilustrátorka Oksana Lukomska, ktorá Čarušku odela do krásy.

Teraz je ten správny čas... Slová piesne, ktorá obletela celé Slovensko, si mohli zanôtiť všetky deti, ktoré sa od februára do mája zapojili do veľkej čitateľskej súťaže Prichádzame z rozprávky. Vďaka štedrým sponzorom mohla odborná porota udeliť deväť cien. Hlavnú cenu získala ZŠ na Námestí SUT, z ktorej sa zapojilo najviac detí. Ďalšie ceny dostali prváci, druháci, tretiaci, štvrtáci zo základných škôl v Trnave. Medzi ocenenými nechýbali ani deti zo Špeciálnej základnej školy na Čajkovského ulici a deti zo Špeciálnej základnej školy internátnej na Zavorskej ulici. Súťažiaci deti s hrdosťou vystupovali na pódium a s radosťou v očiach preberali svoje zaslúžené ceny, medzi ktorými nechýbali sladké torty, návšteva divadelného predstavenia pre celý kolektív, návšteva filmového predstavenia, návšteva tlačiarne, ale i kolekcia kníh pre deti a kolekcia školských potrieb. Nielen víťazom, ale všetkým, ktorí zavítali v ten deň na Trojičné námestie, na záver zaspievalo trio 3ses3.

Taký bol 29. jún 2005 v Trnave. Slnečný, veselý a štedrý.

Veronika CHORVATOVIČOVÁ, KJF

Trnavsko-brnenské vzťahy bez hraníc

Prvé kultúrno-spoločenské podujatia projektu trnavsko-brnenskej spolupráce s názvom TRNky-BRNky sa uskutočnia na prelome tohtoročného leta a jesene. Najprv to bude účasť Túlavého divadla a trnavských hudobných skupín Allegro a Bonzo & Resonators v dňoch od 29. augusta do na medzinárodnom festivale hudobných a divadelných súborov Na prknech, dlažďe i trávě v Brne. Mesto Trnava sa predstaví v Brne aj 6. októbra, kedy nás budú reprezentovať Ludová hudba folklórneho súboru Trnaňčan, talentovaný mladučký huslista Patrik Žigmund a vokálna skupina Kruhy. Samotnú Trnavu priblížia vo svojich fotografiách Jozef Filípek s členmi fotokupiny Iris.

Už o niekoľko dní – 14. októbra – sa zase predstaví Brno v Trnave. Súčasťou tejto prezentácie bude aj účasť brnenského speváckeho zboru na medzinárodnom festivale zborového spevu Trnavské zborové dni, ktorý sa uskutoční od 13. do 16. októbra. Vyvrcholením tohtoročnej kultúrnej spolupráce našich miest bude účasť divadelníkov z Brna na trnavskom festivale DIV – Divadelné inšpiratívne vystúpenia v dňoch od 10. do 12. novembra.

Na výmenu kultúrno-spoločenských podujatí našich miest v budúcom roku nadviaže 10. marca súťažná výstava vín Trnava na Malokarpatskej vínnej ceste, kde budú súťažiť aj vína z juhomoravskej oblasti. Koncom marca sa víťazné vína z Trnavy predstavia na Ochutnávke vín na brnenskej radnici a mnohé ďalšie výmenné podujatia sa uskutočnia aj v rámci budúceho kultúrneho leta oboch miest.

Zámerom spoločného projektu trnavskej samosprávy a Brnenského kultúrneho centra je vytvoriť základy a iniciovať rozvoj živej kultúrnej cezhraničnej spolupráce nadväzujúcej na spoločné tradície. Počíta sa pritom s pozitívnym prínosom tejto spolupráce pre kultúrny turizmus. Cieľom vzájomnej prezentácie kultúrnych tradícií, zvyklostí i novodobých podujatí je podpora súdržnosti našich regiónov a vytvorenie novej základne pre realizáciu spoločných kultúrnych a spoločenských akcií vychádzajúcich zo súčasných podmienok.

-eu-

Nočné verše promenád – do roka a do dňa

foto: -lš-

hradbami Trnavy večer naplnený veršami slovenskej a francúzskej poézie.

Podujatie Nočné verše promenád sa aj v tomto roku podarilo uskutočniť vďaka nadšencom Literárneho klubu Bernolák pri Spolku sv. Vojtecha a Miestneho odboru Matice slovenskej v Trnave i s podporou Mesta Trnava. Na rozdiel od lanského ročníka bol tento už ozvučený a osvetlenie blikajúcimi faklami zabezpečili svetlonosi s pátrom Cyrilom z neďalekého františkánskeho kláštora. Moderátorka programu nezabudla pripomenúť mnohé júlové výročia, významné pre Slovákov i Francúzov, ako aj spoločné farby vlajok oboch republík. Vzácne a živé ohnivko, spájajúce obe kultúry, bolo prítomné aj priamo na stretnutí. Temperamentný maestro William Schiffer, neoficiálny vyslanec Trnavy v Paríži, v kruhu priateľov slovenských a francúzskych veršov oslávil aj svoje blízke 85. narodeniny. Do svojho poďakovania za úprimné gratulácie pribalil zopár spomienok z detstva, ale aj ohnivý výstup Cyrana z Bergeracu vo francúzskom origináli. Nezabudol pozdraviť ani prítomnú živú legendu Trnavy (a rovnako starú) Jozefa Filípka, ktorý dlhé desaťročia zaznamenáva históriu mesta na fotografický materiál.

Mikrofón si potom požičiavali ďalší hostia, literárni i hudobní. Z úst profesionálov i žiakov šumeli s listami starých pagaštanov verše G. Appolinaire, J. Motulku a R. Dilonga, J. N. A. Rimbauda, M. Válka, Ch. Boudlaira, J. Smreka, M. Quista, R. K. - Krella, T. Holčila. Vo Voľnej tribúne, ktorá nasledovala bezprostredne po hlavnom programe, predniesol vlastné verše s humorným nádychom Titus Holíč, tri básne S. Kolárika pridala Erika Záhoráková. Ako jeden z mála interpretov bez pomoci veršov na papieri a baterky sa postavil za mikrofón Bohumil Chmelík s ťažkými veršami francúzskeho básnika poľského pôvodu G. Appolinaire.

Takmer rodinné dvojhodinové stretnutie spestril hudobnými vsuvkami spevák a dobrista Peter „Bonzo“ Radványi pijanským i cestovateľským bluesom. Počas programu sa striedal s duom tvoreným novinárom, spevákom a hudobníkom Mariánom Mrvom so speváčkou Milkou Babkovou. Dvojica zo slávnych trnavských Prameňov načrela hlboko do svojho repertoáru, odkiaľ vylovila francúzsky šansón o holubici. Celkom na záver nočných veršov „Makar“ Mrva vymenil harmoniku za gitaru, a milovníci poézie sa po melodickom duete o listí maľovanom vydali za odbíjania jednej hodiny po polnoci nočnou Trnavou s brumendom v mäkkej A-mollovej tónine do svojich domovov.

LŠ

Trnavský Beh olympijského dňa 2005

Beh olympijského dňa, podujatie patriace k tým, ktoré možno označiť ako šport pre všetkých, vznikol v roku 1987 na podnet Medzinárodného olympijského výboru a koná sa každoročne v júni, v mesiaci jeho založenia. Po svojom vzniku v roku 1992 si túto modernú tradíciu osvojil Slovenský olympijský výbor a hneď v úvodnom ročníku sa k nemu prihlásila aj Trnava. Na organizáciu Behu olympijského dňa býva každý rok vybraných na Slovensku asi 40 miest, no Trnava je medzi nimi po každý raz.

Podujatie si v našom meste vybuďovalo svoju, v dobrom slova zmysle až svojiskú, tradíciu. Tá vychádza okrem iného z toho, že Trnava je mestom, kde boli obnovené myšlienky starogréckej kalokagatie – jednoty tela i ducha, kde Kalokagatia aj fyzicky pôsobí, kde sa pod týmto názvom koná po každé dva roky medzinárodná olympiáda detí a mládeže, kde vedenie mesta má mimoriadne pochopenie pre kalokagatiu s malým i veľkým písmenom, a tým aj pre podporu všetkých olympijských ideí – teda aj Behu olympijského dňa.

Ten tohtoročný sa uskutočnil v utorok 28. júna popoludní pred radnicou, potom na pešej zóne a v Bernolákovom parku. Jeho súčasťou boli rámcové preteky štafiet žiakov o Pohár primátora mesta a študentov o Pohár predsedu Trnavského olympijského klubu. To je ďalšia trnavská špecialita, obohacujúca už každoročne Beh olympijského dňa a tvoriaca zároveň záverečnú zložku celoročného športového súťaženia škôl mesta v rámci Trnavských športových hier. Tentoraz bola najúspešnejšia štafeta žiakov a žiačok ZŠ zo Spartakovskej (čas 29:27,1) a štafeta študentov a študentiek trnavského Športového gymnázia (čas 27:04,1). Ak už sme pri menách víťazov, hoci aj v tomto prípade platí, že najdôležitejšie je zúčastniť sa, aj na starovekých olympiádach boli mená víťazov šírené po celej krajine, takže v bežeckej disciplíne materských škôl na 150 metrov zvíťazili Lukáš Lipár (čas 42,0) a Mária Markusíková (čas 45,0), v kategórii žiačok na 1300 metrov Renáta Lackovičová z AK Bojničky (čas 5:55,0) a v kategórii žiakov na rovnakej trati Tomáš Budinský z ŠG Trnava (čas 4:42,0).

Na Slovensku býva Beh olympijského dňa zväčša záležitosťou školákov, nakoniec, tých je ešte stále najjednoduchšie „zorganizovať“. V porovnaní s touto skutočnosťou je ďalším špecifikom Trnavy viac ako hojná účasť dospelých bežcov. Preteká sa vo všetkých kategóriách tak, ako to poznáme z iných bežeckých podujatí. Akurát že každé umiestnenie je „iba“ čestné a do žiadnych výsledných ani hodnotiacich tabuliek sa nezapočítava. Napriek tomu v Trnave dospeli bežci, a to i zo širokého okolia. Boli tu z Dubnice, Bojničiek, Košíc, Modry i Modranky, Budmeríc... Ženy zhodou okolností boli na 2000 metrovej trati (iba) Trnavčanky, podľa jednotlivých vekových kategórií – Jana Puškárová (čas 9:25,0), Gabriela Hauserová (čas 10:34,0) a Zdena Trulíková (čas 9:34,0). Muži na 4000 metrov mali svoje štyri riadne vekové kategórie a jednu výnimočnú – extra veteránsku, v nej dominoval onedlho 80-ročný Tibor Vaňo z Topoľčian. Medzi mužmi do 39 rokov bol najlepší Michal Puškár z AŠK Slávia Trnava (čas 14:56,0), do 49 rokov Milan Vago z STU Trnava (čas 16:48,0), do 59 rokov Ambróz Pavlík z Trnavy, no bez klubovej príslušnosti (čas 18:02), a v kategórii nad 60 rokov Ján Krajčovič z Jogging klubu Trnava (čas 20,59,0).

Trnavský Beh olympijského dňa sa bežal na Slovensku ako záverečný, keďže ten úvodný, bratislavský, štartoval prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič, na trnavský sa chystal, ako tomu velí tradícia, domáci primátor Štefan Bošňák. Keďže sa zhodou okolností Beh konáva v termíne zasadania mestského zastupiteľstva, zvyčajne „vyženie“ pred radnicu povzbudzovať aj poslancov. Tentoraz, žiaľ, to tak nebolo, v čase Behu sa prerokovávala mimoriadne dôležitá časť programu týkajúca sa práve trnavského školstva. Ďalšia vec, ktorá zarmútila organizátorov z Trnavského olympijského klubu, Kalokagatie a AŠK Slávie Trnava, bola napodiv takmer nulová tolerancia Trnavčanov voči športovému daniu na pešej zóne. Bolo by to také ťažké, akceptovať žiadosť o uvoľnenie strednej časti pešej zóny výlučne pre bežcov? Nečudo, že sa vyskytli hlasy preložiť celý Beh olympijského dňa niekde do promenády. Bolo by to však ešte ono?

Edo KRIŠTOFOVIČ

Striebro z Coventry patrí Trnavčanke

Mladí atléti trnavskej Slávie spoločne s bratislavskými atlétmi úspešne reprezentovali Slovensko na 39. medzinárodnej olympiáde detí od 6. do 11. júla anglickom meste Coventry. V silnej konkurencii, ktorú tvorili športovci z tridsiatich piatich štátov a päťdesiatich ôsmich miest z celého sveta, sa ich zásluhou naša krajina ocitla na krásnom sedemnástom mieste v počte získaných medailí a predbehla tak mnoho vyspelých štátov, medziiným aj Spojené štáty americké.

Trnavskí atléti si zopakovali veľmi pekný úspech z minulého leta na olympiáde v Clevelande, kde získala striebornú medailu Mirka Hanusová v behu na 300 m. Žiarivé striebro v Coventry si vyslúžila Nikola Forróová vo vrhu guľou výkonom 10,57 m, ktorému pridáva na váhu aj fakt, že anglická guľa, s ktorou Nikola súťažila, bola o 250 gramov ťažšia, než naša. Vzácné okamihy preberania medaily zvečnila svojim fotoaparátom trnavská trénerka Ludmila Hlaváčková. Na fotografii, ktorú prinášame, práve čerstvá medailistka prijíma gratuláciu od rozradosneného zástupcu primátora Trnavy Ing. Ludovíta Dauča.

Trnavčania ešte získali 8. miesto v štafete dievčat na 4x100 m časom 53,95 s v zložení Linda Petříková, Lucia Lutišanová, Radka Hlavnová a Mária Jurišová, ktorá k tomuto úspechu pridala aj 10. miesto v hode guľou. Radka Hlavnová postúpila z rozbehu na 100 m do medzibehu, to však už nestačilo na finálovú osmičku.

Na olympiáde vo Veľkej Británii nás reprezentovali aj bežkyne na 800 m Jitka Špolová a Táňa Petrušková, ktorá si tam utvorila svoj osobný výkon. V behu na 100 m súťažila Katka Minarovičová, v diaľke Lucia Lutišanová a Linda Petříková. Nechýbali ani chlapci Tibor Jašek a Lukáš Skalický, ktorí bežali 1 500 m.

Podľa slov trénerky Ludmily Hlaváčovej bola olympiáda v Coventry bezchybne organizovane pripravená, všade vládla výborná atmosféra. „Som rada, že trnavskí atléti sa tam nestratili a verím, že aj naďalej budú robiť dobré meno nielen svojmu klubu a nášmu mestu, ale aj celému Slovensku,“ zdôraznila trénerka po návrate domov. *-redakcia-*

Prírodné prípravky na podporu zdravia

- * Máte poruchy spánku, migrénu, nechúť k jedlu?
- * Užívate dlhodobé lieky?
- * Trpíte bolesťami svalov a kĺbov? Máte osteoporózu?
- * Trpíte nedostatkom vápnika a iných minerálov?
- * Ste alergik?
- * Máte poruchy trávenia?
- * Prekonali ste infarkt, mozgovú príhodu?
- * Trpíte cukrovkou, poruchou tlaku, máte zvýšený cholesterol?
- * Trpíte paradentózou?
- * Trápi vás zápcha?
- * Alebo trpíte akýmkoľvek iným chronickým zdravotným problémom?

Pravdepodobnosť, že každý z nás odpovie aspoň na jednu otázku kladne, je v dnešnej dobe bohužiaľ vysoká. Spoločnosť AKUNA vám ponúka produkty, ktoré si za päť rokov už v desiatich krajinách sveta našli tisíce spokojných zákazníkov. Produkty sú vyrobené na bylinnej báze s možnosťou dlhodobého užívania.

ALVEO je bylinné harmonizačné tonikum. Má schopnosť komplexne pôsobiť na organizmus a umožňuje telu doladiť, zharmonizovať svoje prirodzené funkcie. Zlepšuje psychiku, odstraňuje z tela zápal. Telo sa s pomocou ALVEA postupne zbavuje škodlivých látok – čistí sa, v dôsledku čoho lepšie pracuje imunitný systém – strážca nášho zdravia. Pozitívne pôsobí na kardiovaskulárny systém, nervovú sústavu a tráviaci trakt.

CLEANSE plus – bylinný „čistič“ je určený na detoxikáciu pečene, ľadvín, hrubého čreva, pľúc a kože. Výrazne posilňuje regeneračné schopnosti orgánov zažívacieho traktu, priaznivo ovplyvňuje funkciu imunitného systému a všeobecne zlepšuje metabolické funkcie.

MASTERVIT – Multivitamínový nápoj s rastlinnými extraktmi. Máte nad 40 rokov? Stravujete sa nepravidelne? Fajčíte? Pijete alkohol? Ste tehotná? Ste žena po menopauze? Ste vystavení nadmernej psychickej alebo fyzickej záťaži? Nepriaznivé dopady týchto skutočností vám pomôže zmierniť MASTERVIT.

ONYX – Multiminerálny nápoj s bylinnými extraktmi. Pomôže vám pri riešení zdravotných problémov spôsobených nedostatkom hlavných minerálov a stopových prvkov v organizme (vápnik, horčík, zinok, selén, chróm...).

PINKY – Komplexný doplnok stravy pre deti s ohľadom na špecifické potreby detského a pubertálneho organizmu. Zvyšuje obranyschopnosť proti chorobám, odolnosť voči fyzickej a psychickej záťaži.

PRODUKTY SÚ V TEKUTEJ FORME A MAJÚ PRÍJEMNÚ CHUŤ.

Viete o niekom, komu by tieto informácie pomohli? Odovzdajte mu ich. V prípade záujmu sa informujte na tel. číslo 033 54 420 51.

Výťažok z tejto inzercie pokryl časť finančných nákladov na výrobu nášho mesačníka Novinky z radnice.

Súťaž Dní zdravia: zeleninové jedlá

Kancelária Zdravé mesto Trnava v spolupráci s Fakultou zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity vyhlásila k tohtoročným Dňom zdravia súťaž na recepty zeleninových jedál. Cieľom súťaže bolo upozorniť na nedostatočnú spotrebu zeleniny v našich jedálnych lístkoch a zaslané recepty poskytnúť Trnavčanom v Novinkách z radnice. Do prvého ročníka súťaže prišlo 21 receptov od 16 súťažiacich. Medzi nimi prišli recepty od 3 mužov.

Zaslané recepty svedčia o skutočnosti, že Trnavčania menia svoj jedálny lístok, zeleninu obľubujú a využívajú aj menej známe zeleniny v chutných jedlách. Porota odporučila udeliť knižnú odmenu 10 účastníkom súťaže bez udania poradia:

Marta Košická z Trnavy, Mgr. Kristína Huttová z Jaslovských Bohuníc, Mgr. Lýdia Micháleková z Trnavy, Mgr. Simona Jurčová z Trnavy, Ing. Jozef Klokner z Trnavy, Adriena Krupová z Trnavy, Alfréd Schmiester z Trnavy, Petra Šagátová z Bratislavy, Ilsa Chmelíková z Trnavy a Ľubica Ilievová z Trnavy. Do pozornosti čitateľov dávame recept A. Krupovej.

Brokolica so syrovou omáčkou

Potrebuje: 1 stredne veľkú brokolicu, tavený syr (3 diely), syr Niva asi 150g, 2,5l mlieka, kúsok masla, soľ, mleté čierne korenie, majoránku, 2 – 3 strúčiky cesnaku.

Postup: Do hlbšej panvice vylejeme mlieko, ochutíme soľou a korením, majoránom, pridáme pretlačený cesnak a privedieme do varu. Pridáme pokrájané kúsky taveného syra a rozdrobenú Nivu. Miešame, aby nezostali hrudky a omáčka zhustla. Odstavíme z plameňa. Medzitým do vriacej vody vložíme na ružičky rozobratú brokolicu. A varíme do mäkka (cca 3 min). Precedíme, dáme do hrnca, pridáme niekoľko malých kociek masla, zamiešame a prikryjeme, kým sa maslo rozpustí. Brokolicu rozložíme na tanier a polejeme syrovou omáčkou. Podávame samostatne alebo ako prílohu k mäsu alebo rybe.

MUDr. Bohumil CHMELÍK

Hudobné leto v kaštieli v Dolnej Krupej

Júnové a júlové podujatia v rámci cyklu Hudobné leto v kaštieli – Populárne melódie trochu inak v podaní žiakov klavírneho, sláčikového a gitarového oddelenia ZUŠ M. Sch. Trnavského, koncert Percufonia Duo na melodických a rytmických bicích nástrojoch v obsadení Jaro Gregorovič a Štefan Bugala, či skupina Bonzo & The Resonators s pesťou skladbou piesní akustického country blues a sprievodným programom, sa stretli so živým ohlasom návštevníkov. Program hudobného leta pokračuje aj v auguste. Na všetky augustové koncerty i na otvorenie zaujímavej výstavy grafik J. E. Ridingera v septembri vás SNM – Hudobné múzeum v Dolnej Krupej srdečne pozýva.

4. augusta o 18.00 h

Tri sestry a Exil

tri sestry Ištvcancové spievajú a skupina Exil hrá pre malých i veľkých

14. augusta o 17.00 h

Old Boys Jazz Band

swing, tradičný jazz, večne zelené melódie...

21. augusta o 17.00 h

Krupianka

folklórna spevácka skupina z Hornej Krupej

28. augusta o 17.00 h

spevácka skupina Dolnokrupanka

mužská spevácka skupina Dolnokrupani
detská dychová hudba Dolnokrupani
spievajú a hrajú v ľudovom tóne

11. septembra o 15.00 h

Vitaj doma, Ridinger

vernisaž výstavy grafik svetoznámeho rokokového umelca Johanna Eliasa Ridingera z pôvodného zariadenia kaštieľa

Galéria Jána Koniarka

■ Kopplov kaštieľ

JARMILA ČIHÁNKOVÁ

Kurátorka: Ľuba Belohradská
do 28. augusta

COLLECTION SANS FRONTIERES

francúzske umenie zo zbierok Frac
kurátori: Viera Jančeková, Vladimír Beskid
vernisaž: 8. septembra o 18.00 h

■ Synagóga

SOCHA/OBJEKT

Salón Trnavského kraja
koordinácia: Anna Repášová
do 26. augusta

COLLECTION SANS FRONTIERES

francúzske umenie zo zbierok Frac
vernisaž: 8. septembra o 17.00 h

Galéria Jána Koniarka upozorňuje
návštevníkov na zmenu otváracích hodín
v čase letnej sezóny (do konca septembra),
kedy bude otvorené denne okrem pondelka
a štátnych sviatkov v novom čase:
utorok – piatok od 10.00 h do 18.00 h
sobota – nedeľa od 13.00 h do 18.00 h
Pripomíname, že vždy v nedeľu majú
rodiny s deťmi (aj jeden rodič s jedným
dieťaťom) vstup zdarma.

Západoslovenské múzeum august 2005

■ hlavná budova, Múzejné námestie 3 expozičné:

Archeológia, Gotická Trnava, História
mesta, Ázijské umenie, Kampanologická
expozičná, Oratórium, Ľudová hrnčina,
Ľudový odev západného Slovenska

výstavy:

WILLIAM SCHIFFER

výstava k autorovým 85. narodeninám
vernisaž 18. augusta o 17.00 h
Známy sochár a medailér prežil detstvo
a mladosť v Trnave. Po 2. svetovej vojne
odišiel do Francúzska, študoval výtvarné
umenie, oženil a usadil sa v Paríži. Stal
sa uznávaným medailérom, ktorého prácu
ocenil aj starosta mesta Paríž. Venuje sa aj
monumentálnej a dekoratívnej plastike, kde
využíva spojenie netradičných materiálov.
Z jeho tvorby je známy cyklus monotypov
aj artprotisov. Ťažisko jeho tvorby však
tkvie v medailérstve. Dodnes žije striedavo
v Paríži a Trnave.

RADOSŤ V RODINE

Putovná literárno-výtvarná výstava tvorby
žiakov slovenských škôl
do 15. augusta

MAROKO OČAMI GEOLÓGA

fotografie a predmety z ciest po Maroku

JOSEPH JURČA – SOCHÁR

do 31. augusta

ZAČALO TO DAGUERREOM

výstava fotoaparátov a fototechniky

PRÍRODA MALÝCH KARPÁT

fauna, flóra, mineralógia a geológia
Malých Karpát

ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

Šijací stroj a krajčírské zátiešie

■ Dom hudby M. Schneidera Trnavského expozičné:

Pamätná izba Mikuláša Schneidera
Trnavského, Dejiny cirkevného hudobného
spolku, Dvorana slávy dobra

■ Múzeum knižnej kultúry Oláhov seminár

výstavy:

AJ KEĎ SA VŠETKO MINIE, MY NIE

výstava v spolupráci so SSV

KUCHYŇA VČERA A DNES

výstava spojená s cyklom tvorivých dielní
pre deti

ŠKARNICLOVSKÁ TLAČIAREŇ

prevzatá výstava zo Záhorského múzea
v Skalici

TRNAVSKÉ ORGANOVÉ DNI 2005

X. ročník medzinárodného organového festivalu na historickom organe Rieger
Budapest, op. 1894 z roku 1912

pod záštitou predsedu Národnej rady SR JUDr. Pavla Hrušovského

28. august, nedeľa, 20.00 h

Dóm sv. Mikuláša

LADISLAV CHUDÍK / BRATISLAVA, recitácia

IRENA CHŘIBKOVÁ / PRAHA, organ

P. Eben

4. september, nedeľa, 20.00 h

Dóm sv. Mikuláša

FRANÇOIS SAINT-YVES / PARÍŽ

J. S. Bach, F. Mendelssohn-Bartholdy, L.

Vierne, O. Messiaen

v spolupráci s Francúzskym inštitútom

v Bratislave

9. september, piatok, 20.00 h

Kostol sv. Šimona a Júdu v Ružindole

MANFRED TAUSCH / GRAZ

Improvizácie

v spolupráci s Rakúskym kultúrnym fórom

v Bratislave

11. september, nedeľa, 20.00 h

Dóm sv. Mikuláša

MANFRED TAUSCH / GRAZ

Improvizácie

v spolupráci s Rakúskym kultúrnym fórom

v Bratislave

18. september, nedeľa, 20.00 h

Dóm sv. Mikuláša

JÁN VLADIMÍR MICHALKO / BRATISLAVA

25. september, nedeľa, 20.00 h

Dóm sv. Mikuláša

JÁNOS PALÚR / BUDAPEST

M. Duruflé

26. – 28. september

Dóm sv. Mikuláša

JÁNOS PALÚR, majstrovský kurz

v spolupráci s Pedagogickou fakultou

Katolíckej univerzity v Ružomberku

2. október, nedeľa, 20.00 h

Dóm sv. Mikuláša

BRASS ENSEMBLE FIORI MUSICALI /
BRATISLAVA

DAVID DI FIORE / SEATTLE, organ

M. A. Charpentier, G. F. Händel, F. Peeters,

P. Eben, L. Vierne, M. Shaw

7. október, piatok, 19.30 h

Chrám sv. Jakuba

miešaný spevácky zbor TIRNAVIA

SOLAMENTE NATURALI

BRANISLAV KOSTKA, dirigent

DOMINIK MELICHÁREK, hobojs

STANISLAV ŠURIN, organový pozitív

J. S. Bach, G. F. Händel

Bachova spoločnosť na Slovensku

Mesto Trnava

Západoslovenské múzeum

Spoznávajte s nami históriu nášho mesta

Prehliadky jednotlivých architektonických pamiatok, ktoré pripravilo pre všetkých
záujemcov Mesto Trnava, pokračujú aj v auguste. Odborní sprievodcovia vám každú
sobotu predstavia jednu trnavskú dominantu. Okrem nej sa dozviete aj všeobecnú
históriu mesta. Stretnutie so sprievodcom je vždy o 16.00 h na Trojičnom námestí pred
mestskou vežou. Program augustových prehliadok:

6. 8. ➤ Kostol sv. Jakuba

13. 8. ➤ Kostol sv. Heleny

20. 8. ➤ Evanjelický kostol

27. 8. ➤ Fortifikačný systém – mestská

veža, mestské opevnenie

Spríjemnite si letné podvečery spoznávaním nášho mesta.

Konferencia na Trnavskej univerzite

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity je organizátorom konferencie s medzinárodnou účasťou OCHRANA ŽIVOTA VI., ktorá bude zameraná na Novosti v ochrane života od počatia. Prednášky budú zoradené v troch sekciách: Teologické a filozofické pohľady na počatý ľudský život, Nové vedomosti o vnútro maternicovom živote človeka a Aktuálne skutočnosti o manipuláciách s počatým životom. Konferencia s medzinárodnou účasťou sa koná 23. septembra v Aule Trnavskej univerzity.

prof. MUDr. Bohumil CHMELÍK, PhD.

TRADIČNÝ TRNAVSKÝ JARMOK 2005

● Piatok 9. septembra

Radnica

13.00 h ► **FS TRNAFČAN**

14.00 h ► **Slávnostné otvorenie TTJ 2005**

14.15 h ► **FS TRNAFČAN**

Trojčinné námestie

10.00 h ► **Dopoludnie s Kalokagatiou**

15.00 h ► hudobná skupina **EMINENT**

s ľudovým rozprávačom

17.30 h ► **Martina Ondrejková** a tanečná

skupina **IMPULZ**

18.30 h ► **The BREAKERS**

20.00 h ► **SENZUS a hosť**

Občerstvovacie centrum

15.00 h ► **DH ROVINA**

17.00 h ► **EMINENT**

18.30 h ► **ŠARFIANKA**

20.00 – 21.30 h ► **ALLEGRO**

● Sobota 10. septembra

Trojčinné námestie

10.00 h ► **BOROVENKA**

13.30 h ► **VĚROVANKA**

15.00 h ► **Cimbalová kapela**

17.30 h ► **Robo Kaiser a Peter Meluš**

– zabávači z DEREŠA

19.30 h ► **I.M.T.SMILE** – skupina roka

Občerstvovacie centrum

10.00 h ► **DOLNOKRUPANI**

13.00 h ► **BUČKOVANKA**

14.30 h ► **HORNOKRUPANI**

16.00 h ► **VĚROVANKA**

18.00 h ► **COUNTRY TEAM**

19.30 h ► **VESELANKA**

● Nedeľa 11. septembra

Trojčinné námestie

10.00 h ► **DH Hradišťanka**

13.00 h ► **Popoludnie so ZUŠ**

15.00 h ► **Babie leto**

s **Magdou Pavelekovou** a jej hosťami

17.00 h ► **Beáta Dubasová**

Občerstvovacie centrum

10.00 h ► **TATRACHEMKA**

13.00 h ► **HRADIŠŤANKA**

15.30 h ► **TEXTILANKA**

17.30 h ► **LIESKOVANÉ**

Ľudovomelecké remeslá

9. – 11. septembra

od 10.00 do 18.00 h ► pred radnicou

Sprievodné podujatia

8. septembra o 16.00 h

vernisaž výstavy z tvorby breclavských

autorov Karla Vaška a Jiřího Holásk

Západoslóvenské múzeum

10. septembra o 12.00 h

13. ročník Tradičnej jarmočnej časovky

6666 m

Malženická cesta – pri letisku

9. – 11. septembra

3. ročník výstavy drobných zvierat (králiky, holuby, exoty...)

Mestský zimný štadión na Spartakovskej

ulici

Trnavské dni 2005

Láska – Pokoj – Porozumenie

12. ročník ● 16. – 17. septembra

Pri príležitosti 370. výročia založenia Trnavskej univerzity, 250. výročia narodenia J. I. Bajzu, 220. výročia narodenia J. Hollého, 135. výročia založenia SSV, 80. výročia založenia ŽOS, 60. výročia ukončenia 2. svetovej vojny

Sprievodné podujatia

● utorok 13. septembra

Medailón k 85. výročiu narodenia W. Schiffera

MTT – diskusia a zábery z ateliéru

● štvrtok 15. septembra o 18.00 h

Dom hudby Mikuláša Schneidera Trnavského

– prezentácia knihy Kňaz s harmonikou

(spomienky na dona J. Strečanského)

● 16. – 17. septembra

dva dni otvorených dverí Galérie J. Koniarka

a Západoslóvenského múzea

– vstupenky budú zlosované 17. septembra

v Galérii J. Koniarka

● piatok 16. septembra

10.00 h prijatie hostí v reprezentačných

priestoroch radnice

11.15 h prehliadka mestskej veže

12.15 h výstava W. Schiffera v Zsl. múzeu

15. 30 h slávnostné zasadnutie Klubu

priateľov Trnavy v Spolku sv. Vojtecha

16.00 h prezentácia knihy Dr. Štefana

Hanakoviča Dejiny Spolku sv. Vojtecha

● sobota 17. septembra

9. 40 h polozenie kvetov k pamätnej tabuli

dona Jozefa Strečanského

na Ulici M. Sch. Trnavského

10.00 h sv. omša v Dóme sv. Mikuláša

– účinkuje Cirkevný hudobný spolok sv.

Mikuláša

11.15 h prehliadka Arcibiskupského paláca

17.15 h VISIONART – grafika a maľba

vernisaž výstavy Martina-Georga Oscitého

v Divadle Jána Palárika

výstava potrvá do 30. októbra

18.00 h galaprogram Dobrý pocit v Divadle

Jána Palárika

(priamy prenos v Mestskej televízii Trnava)

Mesto Trnava a Klub priateľov Trnavy

VOLNÁ VSTUPENKA

do Galérie Jána Koniarka a Západoslóvenského múzea v Trnave

PRE 2 OSOBY

platná počas Trnavských dní lásky, pokoja a porozumenia

16. a 17. septembra 2005

Vstupenka je zlosovateľná s možnosťou vyhrať zaujímavé ceny.

Zlosovanie sa uskutoční 17. septembra o 16.00 h. v Galérii Jána Koniarka – Kopplovom kaštieli.

Otváracie hodiny

Galéria Jána Koniarka

piatok 10.00 do 18.00 h.

sobota 13.00 do 18.00 h.

Západoslóvenské múzeum

piatok 8.00 do 17.00 h

sobota 8.00 do 17.00 h.

Program trnavských kín – august 2005

kino HVIEZDA

V rámci akcie **LETO S KINOM**
mimoriadne jednotné vstupné
iba 59 korún na celý júl!

01. 8. ■ SAHARA
02. – 03. 08. ■ BOŽSKÁ JÚLIA
04. – 05. 08. ■ ČESKÝ SEN
06. – 08. 08. ■ KLAN LIETAJÚCICH DÝK
09. – 10. 08. ■ HLADANIE KRAJINY
NEKRAJINY
11. – 12. 08. ■ KAMENÁK – 3
13. – 14. 08. ■ PÁD TRETEJ RÍŠE

Od 15. augusta do 17. októbra sa z dôvodu
rekonštrukcie kina nepremieta!

DETSKÉ PREDSTAVENIA V NEDEĽU
O 15.30 H

07. 08. ■ ROBOTI
14. 08. ■ RODINKA ÚŽASNÝCH

PRÍRODNÉ KINO

POZOR! ZMENA! Začiatok predstavení
o 21.00 h! V prípade nepriaznivého

počasia sa premieta v kine *Hviezda*.
V rámci akcie **LETO S KINOM** vstupné
na celý august len za 49 korún!

01. 08. ■ SAHARA
02. – 03. 08. ■ BOŽSKÁ JÚLIA
04. – 05. 08. ■ ČESKÝ SEN
06. – 07. 08. ■ KLAN LIETAJÚCICH
DÝK
08. – 09. 08. ■ KRÁLOVSTVO NEBESKÉ
10. – 12. 08. ■ BATMAN ZAČÍNA
13. – 14. 08. ■ VOTRELEC V.S.
PREDÁTOR
15. 08. ■ JEHO FOTER, TO JE LOTOR
16. – 18. 08. ■ SWA: HRA O ŽIVOT
19. – 21. 08. ■ STAR WARS EPIZÓDA III:
POMSTA SITHOV
22. – 24. 08. ■ TLMOČNÍČKA
25. – 27. 08. ■ VOJNA SVETOV
28. – 29. 08. ■ MADAGASKAR
30. 08. ■ SANTA JE ÚCHYL
31. 08. – 1. 9. ■ SIN CITY: MESTO
HRIECHU
02. – 4. 9. ■ HERBIE: NA PLNÝ PLYN

Pri príležitosti 2. výročia návštevy pápeža Jána Pavla II. v Trnave bude 11. septembra
na Univerzitnom námestí odhalená socha tejto významnej osobnosti. Socha je dielom
akad. sochára Antona Gábrika.

VOLNÁ VSTUPENKA

do Galérie Jána Koniarka a Západoslovenského múzea v Trnave
PRE 2 OSOBY
platná počas Trnavských dní lásky, pokoja a porozumenia
16. a 17. septembra 2005

meno, priezvisko .....

adresa .....

telefón ..... e-mail .....

TRNAVSKÁ BRÁNA 19. – 21. augusta

IV. ročník medzinárodného folklórneho festivalu

piatok 19. augusta

**17.00 h > vernisáž výstavy v cukrárni Aida
FOLKLÓR OBJEKTÍVOM MILANA KRUPČIKA**

**18.00 h > Trojičné námestie
OTVÁRAJTE SA, TRNAFSKÉ BRÁNY**

slávnostné otvorenie festivalu
detský folklórny súbor **TRNAVČEK**
detský folklórny súbor **DRIENKA**
dievčenská spevácka skupina **TRNKA**
folklórny súbor **TRNAFČAN**

**19.00 h > Trojičné námestie
VITAJTE, VZÁCNÍ HOSTÉ**

folklórny súbor **STAVBÁR** Žilina
folklórny súbor **ŽEROTÍN**, Strážnica, ČR
folklórny súbor **SEIME**, Lotyšsko
folklórny súbor **POLANIORZE**, Poľsko
citarový súbor **REZEDA**, Maďarsko

sobota 20. augusta

**11.00 h > Hlavná ulica
KROJOVANÝ SPRIEVOD**

**11.0 h > Trojičné námestie
NA JARMEKU**

živá dielňa ponúkne návštevníkom
najrozmanitejšie produkty ľudovoumeleckej
výroby

**14.00 h > radnica
ZASPÍVAJTE SI S NAMI**
spevácke skupiny z trnavského regiónu

dedinská folklórna skupina **Cífer**
dedinská folklórna skupina **Abrahám**
spevácka skupina **ŽOFIA**, Bohdanovce
spevácka skupina **DUDVÁH**, Križovany
spevácka skupina **BLAVANKA**, Jaslovské
Bohunice

spevácka skupina **MODRANČANKA**, Modranka
spevácka skupina **HRNČAROVAN**, Hrnčiarovce

**15.00 h > Trojičné námestie
DETI – KVETY**

detský folklórny súbor **DRIENKA**, Trnava
dievčenská spevácka skupina **TRNKA**, Trnava
detský folklórny súbor **ROZMARÍNČEK**,
Majcichov
detský folklórny súbor **DUDVÁŽTEK**,
Križovany
detský folklórny súbor **KOPANIČIARIK**,
Myjava

**16.30 h > Trojičné námestie
NA TRNAFSKEJ SVADBE**

dedinská folklórna skupina **Abrahám**
dedinská folklórna skupina **Cífer**
dedinská folklórna skupina **VEREŠVARAN**,
Červeník
folklórny súbor **TRNAFČAN**, Trnava
spevácka skupina **DUDVÁH**, Križovany
mládežnícka skupina **DIAMANT**, Modranka

**18.30 h > Trojičné námestie
Z KAŽDÉHO ROŽKU TROŠKU**

galaprogram zúčastnených folklórnych
súborov

**20.30 h > Trojičné námestie
HUSÁRI**

program vojenského folklórneho súboru
JÁNOŠÍK zo Zvolena

**22.00 h > Mexická reštaurácia
NA MUZIKE**, ľudová veselica

nedeľa 21. augusta

**10.00 h > Kostol sv. Jakuba
SLÁVNOSTNÁ SV. OMŠA**

s účasťou folklórnych súborov

V prípade nepriaznivého počasia Aula MtF STU, Bottova ulica

organizátori: MESTO TRNAVA v spolupráci s Trnavským osvetovým strediskom,
Trnavským ľudovým cechom a folklórnym súborom Trnafčan

TRNAVSKÉ KULTÚRNE LETO

LETNÝ BAŽANT KINEMATOGRAF 2005

1. augusta o 21.00 h na Trojičnom námestí

JÍZDA, réžia: Jan Svěrák

NEDEĽNÉ KONCERTY DYCHOVÝCH HUDIEB V PARKU ANTONA BERNOLÁKA

7. augusta o 18.00 h ► **KRIŽOVIANKA**, Križovany

14. augusta o 18.00 h ► **CAJLANÉ**, Pezinok

21. augusta o 18.00 h ► **TRENČIANSKA DVANÁSTKA**,
Trenčín

28. augusta o 18.00 h ► **VEREŠVARANKA**, Červeník

TRNAVSKÁ BRÁNA

19. – 21. augusta

IV. ročník medzinárodného folklórneho festivalu

TRNAVSKÉ ORGANOVÉ DNI 2005

X. ročník medzinárodného organového festivalu

28. augusta o 20.00 h ► Dóm sv. Mikuláša
otvárací koncert (podrobný program na str. 33)

PRÁZDNINOVÝ SUPERKLUB

Stretnutia s deťmi v Knížnici Juraja Fándlyho

počas letných prázdnin každú stredu od 10.00 – 12.00 h

v oddelení pre deti

vernisáž výstavy z tvorby břeclavských autorov